

Rijswijk

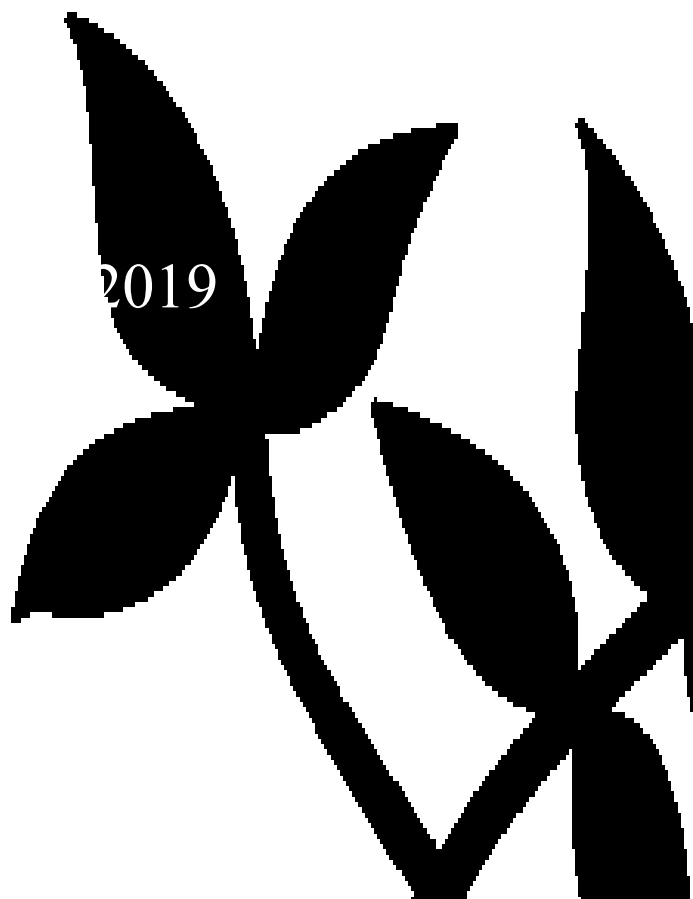

Rijswijk

1e halfjaarrapport 2019

- Voorjaarsnota
- Kadernota 202

VOORJAARSNOTA 2019.....	6
PROGRAMMA ALGEMEEN BESTUUR EN ORGANISATIE	7
PROGRAMMA OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID	8
PROGRAMMA ECONOMIE EN WERKEN	13
PROGRAMMA ONDERWIJS	15
PROGRAMMA SPORT, CULTUUR EN RECREATIE	16
PROGRAMMA SOCIAAL DOMEIN	18
PROGRAMMA WONEN EN LEVEN	21
ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN ONVOORZIEN	25
PARAGRAAF WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING	26
PARAGRAAF BEDRIJFSVOERING	28
PARAGRAAF FINANCIERING	29
ONTWIKKELING INVESTERINGSKREDIETEN 2019	30
RESERVES	35
KADERNOTA 2020	36
FINANCIEEL OVERZICHT	39

INLEIDING

Het college van de gemeente Rijswijk biedt u deze eerste halfjaarrapportage 2019 aan. Deze rapportage bestaat uit:

- de voorjaarsnota 2019;
- de kadernota 2020.

De voorjaarsnota is bedoeld als een informatie- en beslisdocument van het college aan de raad, met inhoudelijke informatie over:

- de structurele doorwerking voor 2019 van de jaarrekening 2018;
- beleidsmatige en financiële ontwikkelingen van het lopende jaar 2019;
- andere relevante informatie voor 2019 met eventueel een doorkijk naar latere jaren.

Voorjaarsnota

De opbouw van de voorjaarsnota is als volgt:

- programma's;
- algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien;
- paragrafen.

Financiële consequenties voorjaarsnota

De jaarschijf 2019 sluit met een saldo van circa € 2,5 mln. negatief. Dit is voornamelijk het gevolg van tekorten binnen het sociaal domein (jeugdzorg en WMO).

Naar verwachting heeft de meicirculaire positieve gevolgen voor het sociaal domein, er worden echter ook nadelen verwacht. Deze worden o.a. veroorzaakt doordat het Rijk minder heeft uitgegeven en de afrekening van het BTW-compensatie fonds nadelig uitvalt. In een afzonderlijke raadsinformatiebrief stellen wij u op de hoogte van de gevolgen van de circulaire op de hoogte van de algemene uitkering en de doorwerking hiervan op de meerjarenbegroting.

Om het begrotingsevenwicht voor 2019 te herstellen is er opdracht gegeven om ombuigingsvoorstellen op te stellen. Deze voorstellen worden eveneens in een raadsinformatiebrief aan u voorgelegd, zodat deze betrokken kunnen worden bij de bespreking van de 1e halfjaarrapportage in de raad op 9 juli.

De financiële consequenties van de voorjaarsnota zijn opgenomen in de bijlage. Ze zijn als volgt opgebouwd (V=voordeel, N=nadeel):

<i>Beginstand vóór de voorjaarsnota</i> (begroting 2019 na begrotingswijzigingen)	V	6.810		
			V	6.810
<i>Voorjaarsnota 2019:</i>				
Programmatotaal ontwikkelingen	N	3.632.750		
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	N	42.250		
Bedrijfsvoering	N	10.000		
Concerncontrol	N	8.000		
Doorwerking jaarrekening 2018	V	574.000		
Financiering	V	580.000		
Mutaties reserves*		*		
			N	2.539.000
<i>Totaal inclusief de voorjaarsnota</i>			N	2.532.190

* Per saldo wordt een bedrag van € 318.050 uit de reserves onttrokken. Omwille van de leesbaarheid zijn de mutaties in de reserves in de programma's en paragrafen verwerkt. In de begrotingswijziging zijn deze conform BBV opgenomen onder de functie 6980 mutaties in reserves.

Voor een verdere specificatie wordt verwezen naar de bijlage Financieel overzicht bij eerste halfjaarrapportage 2019.

Kadernota 2020

In de kadernota wordt de meerjarenbegroting geactualiseerd: de invloed van de loon- en prijsontwikkeling, ontwikkelingen in de inkomsten en onontkoombare knelpunten worden in kaart gebracht. De kadernota bepaalt het beginsaldo van de begroting 2020 en geeft de ruimte weer waarbinnen de uitvoering van het collegeprogramma moet plaatsvinden. Het reeds ingezette beleid wordt richting de begroting 2020 beoordeeld en er wordt nu geen nieuw beleid gevoerd. Zo wordt (beleids-)ruimte gelaten aan het nieuwe college.

De meicirculaire is nog niet verwerkt in de eerste halfjaarrapportage, omdat deze te laat beschikbaar komt. De meicirculaire 2019 geeft informatie over de ontwikkeling van het gemeentefonds, zoals het accres en het sociaal domein. Op dit moment is nog geen betrouwbare inschatting te geven over de gevolgen van deze ontwikkelingen voor onze gemeente. Gelet op de financiële impact wordt er nog een raadsinformatiebrief opgesteld, waarin de berekening van de algemene uitkering wordt opgenomen. Deze brief is vóór het kaderdebat beschikbaar.

De raadsfracties worden uitgenodigd hun inbreng voor de begroting mee te geven. De resultaten van het kaderdebat worden meegenomen bij het opstellen van de meerjarenbegroting 2020-2023.

Structurele gevolgen na voorjaarsnota en kadernota

De voorjaarsnota en de kadernota hebben consequenties voor de meerjarenbegroting 2020-2023. Deze zal na de wijzigingen resulteren in de volgende bedragen (V=voordeel, N=nadeel):

Jaar 2020	V	632.330
Jaar 2021	V	1.790.850
Jaar 2022	V	1.686.090
Jaar 2023	V	1.325.520

Coalitieakkoord 2019-2022

Op 12 april 2019 heeft de coalitie van Beter voor Rijswijk, D66, Wij.Rijswijk, CDA en Gemeentebelangen Rijswijk het coalitieakkoord "Samen zijn we Rijswijk" gesloten. Dit akkoord zal in de komende periode nader worden uitgewerkt in concrete plannen.

De voorliggende kadernota is dan ook beleidsarm. In de 2e halfjaarrapportage en de begroting 2020 zal hier nader op worden ingegaan. Wel is ervoor gekozen om een aantal 'onvermijdbare ontwikkelingen' die in 2019 al spelen op te nemen in de voorjaarsnota. Bij de totstandkoming van de begroting 2020 en de meerjarenbegroting 2021-2023 worden de financiële kaders uit het coalitieakkoord uiteraard gehanteerd. Deze afspraken worden hier herhaald:

Begroting

- We bouwen voort aan een controleerbare begroting met inzicht in vrij besteedbare middelen en gebonden middelen.
- We houden de begroting structureel in evenwicht met voldoende risicoreserves. Structurele uitgaven dekken we met structurele inkomsten.
- Nieuwe uitgaven en bezuinigingen wegen we integraal af bij de begrotingsbehandeling en op hoofdlijnen bij de voorjaarsnota (het zogenoemde kaderdebat).
- Tekorten compenseren we in eerste instantie binnen een beleidsprogramma. Meevallers laten we in eerste instantie terugvloeien naar de algemene middelen zodat een integrale afweging mogelijk is.
- We leggen geen generieke taakstellingen op, maar geven taakstellende bezuinigingen in opdracht aan een beleidsprogramma.

Investeringsprogramma

- We stellen een duurzaam investeringsprogramma op met een investeringsbegroting voor de komende vijftien jaar, waarbij we rekening houden met al bestemde investeringsleningen.
- Als investeringen niet doorgaan laten we de bestemde gelden terugvloeien naar de algemene middelen. Op die manier is een integrale afweging mogelijk.

Belastingen

- We behouden heffingen en leges voor diensten waar langjarige investeringen voor nodig zijn.
- De onroerendezaakbelasting passen we jaarlijks aan, op basis van de inflatie, tenzij de kostenstijging op gemeentelijke diensten meevalt.

- We verhogen de onroerendezaakbelasting alleen als laatste middel, als dit noodzakelijk is voor de financiering van onvoorziene tekorten bijvoorbeeld bij de decentralisatie-uitkeringen in het sociaal domein of op de grondexploitatie.
- Bij zakelijk onroerend goed blijven we de onroerendezaakbelasting heffen bij de eigenaar.
- We blijven streven naar een lastendruk onder het gemiddelde van Haaglanden.

Subsidies, garanties en leningen

We pakken het proces van subsidieverstrekking aan. De huidige subsidieverordening kent strikte (verantwoordings-)regels en biedt weinig tot geen ruimte voor incidentele initiatieven. We passen de verordening uit 2005 aan en verbeteren het proces van aanvraag en verantwoording van subsidies. Zowel voor de aanvrager als de gemeente moet dit voor een duidelijkere en meer efficiënte subsidiecyclus zorgen. Daarna volgt per beleidsveld een brede discussie, met als doel om de gewenste maatschappelijke effecten van het beleid te formuleren. Op deze manier kunnen we de subsidies in de toekomst optimaal inzetten.

Daarnaast geldt dat:

- We subsidies alleen verstrekken als het doel vooraf helder is en de prestatie op samenwerking en innovatie is verantwoord.
- Gesubsidieerde organisaties ten minste jaarlijks een inhoudelijk en financieel verslag aan ons uitbrengen, met een beoordeling of de beoogde doelen zijn bereikt.

We met partijen die goed presteren afspraken maken en de randvoorwaarden bepalen voor de toekenning van meerjarige subsidies.

- We terughoudend zijn bij het afgeven van garanties en leningen.
- We leningen en garanties alleen inzetten mits er voldoende waarborgen zijn.

Risicomanagement

- We creëren voldoende financiële buffers om tegenvallers op te vangen. Het weerstandsvermogen handhaven we op een uitstekend niveau (ratio > 2.0).
- We optimaliseren de financieringsmethodiek van de schulden van de gemeente.
- We ontwikkelen en onderhouden een robuust risicomanagement.
- We versterken de financiële functie van de gemeentelijke organisatie door beter projectmanagement, versterking van de planning en control activiteiten en risicobeheersing.
- Met betrekking tot de Eneco-aandelen voeren we de opdracht uit die er ligt uit de vorige raadsperiode: wij maken ons hard voor de duurzame missie en de werkgelegenheid. Als het definitieve besluit tot verkoop wordt voorgelegd, gaan we in op de financiële consequenties en hoe we hiermee kunnen omgaan. We gaan verstandig om met de mogelijke opbrengsten van de verkoop van de Eneco-aandelen. Het wegvallen van de dividenduitkeringen vangen we structureel op. Indien mogelijk kijken we ook naar de besteding van resterende middelen.

Grondexploitatie

- We geven voorkeur aan ontwikkeling van grond door, of in samenwerking met (private) partijen, met duidelijke sturing en randvoorwaarden.
- We zijn behoedzaam met het initiëren van nieuwe grondexploitaties met als uitgangspunt dat de schuldquote beneden de 130% komt en blijft.
- Eventuele winsten van een grondexploitatie wenden we aan voor het aflossen van schulden of het versterken van het weerstandsvermogen. Eventuele verliezen van een grondexploitatie compenseren we allereerst binnen de betreffende grondexploitatie en anders boeken we het af op het weerstandsvermogen.

Informatievoorziening

- We verzorgen tijdige, volledige en juiste rapportages aan de raad, inclusief inzicht in de belangen en risico's van samenwerkingsverbanden.
- We rapporteren op hoofdlijnen aan de raad over de mate waarin subsidies de beoogde doelstellingen behalen op samenwerking en innovatie, met specifieke informatie over de grote instellingen. Hetzelfde geldt voor het afgeven van garanties en leningen.
- We informeren de raad tijdig, volledig en juist over (nieuwe) risicovolle projecten.

VOORJAARSNOTA 2019

PROGRAMMA ALGEMEEN BESTUUR EN ORGANISATIE

Realisatie beleidsproducten

Beleidsproduct: Bestuursorganen 0010

Pensioenen (gewezen) wethouders (exogeen/structureel)

Jaarlijks wordt deze pensioenvoorziening geactualiseerd op basis van een actuariële berekening. Door vooral de aanhoudende lage rekenrente is het saldo van de pensioenverplichtingen over 2018 verhoogd met een bedrag van € 217.000. Ook voor 2019 ziet het er nog niet naar uit dat de rekenrentes voor pensioenverplichtingen flink oplopen. We houden voor 2019 rekening met eenzelfde aanvulling op de pensioenverplichtingen afbouwend voor volgende jaren met € 50.000 per jaar.

Wachtgelden gewezen wethouders (exogeen/incidenteel)

De voorziening wachtgelden gewezen wethouders is vanaf 2019 opnieuw bepaald. Hierin is ook de nieuw ontstane wachtgeldverplichting als gevolg van het ontbinden van het oude college in het begin van 2019 opgenomen. De ontstane wachtgeldverplichting moet voor de gehele looptijd van de wachtgeldperiode worden opgevoerd.

Extra lasten college (endogeen/structureel)

18 april jl. is het nieuwe college geïnstalleerd. De kosten van het college nemen vooral toe door 1 extra wethouder. Hiermee is geen rekening gehouden met de kosten van extra ambtelijke ondersteuning.

Lobbystrategie (endogeen/incidenteel)

Voor het opstellen van een lobbystrategie dient budget te worden geraamd. Hiervoor dient een budget van € 18.000 (excl. BTW) te worden toegekend.

<i>Financiële gevolgen</i> <i>Product</i>	<i>Incidenteel</i> <i>Bestuursorganen 0010</i>	<i>Structureel</i> <i>Bestuursorganen 0010</i>			
	2019	2020	2021	2022	2023
Pensioenen (gewezen) wethouders, storting in de voorziening	-217.000	-167.000	-117.000	-67.000	-17.000
Wachtgelden gewezen wethouders, storting in de voorziening	-256.000				
Extra lasten college	-69.000	-98.000	-98.000	-49.000	
Lobbystrategie	-18.000				

Beleidsproduct: Bestuursondersteuning raad en rekenkamerfunctie 0060

Uitoefening Rekenkamerfunctie (endogeen/structureel)

Op 16 oktober 2018 heeft de raad een besluit genomen over de Verordening op de uitoefening van de Rekenkamerfunctie in Rijswijk. De begroting is voor 2019 opgehoogd naar € 40.000 en vanaf 2020 naar € 50.000. Voor 2019 is er dekking binnen het begrotingssaldo en daarnaast is er € 10.000 dekking vanuit de post economische aangelegenheden. Vanaf 2020 moet er aanvullende dekking worden gevonden van € 26.300. Zie ook programma Economische Zaken.

<i>Financiële gevolgen</i> <i>Product</i>	<i>Incidenteel</i> <i>Bestuursondersteuning raad en rekenkamerfunctie 0060</i>	<i>Structureel</i> <i>Bestuursondersteuning raad en rekenkamerfunctie 0060</i>			
	2019	2020	2021	2022	2023
Uitoefening Rekenkamerfunctie	-16.330	-26.330	-26.330	-26.330	-26.330

PROGRAMMA OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID

Realisatie beleidsproducten

Beleidsproduct: Openbare orde en veiligheid 1100

Handhaving zomeractiviteiten en intensivering oudejaarsavondinzet (endogeen/structureel)

Dit jaar wordt gestart met het programma 'Handhaving zomeractiviteiten' en een intensivering van de oudejaarsavond inzet.

Met de ervaring van vorig(e) jaar/jaren is een ambtelijk 'plan van aanpak zomeractiviteiten' opgesteld. Dit plan is gericht op het tegengaan van overlast die zomerse activiteiten (als BBQ-en, picknickvuil, zwervers) met zich mee brengen. Wezenlijk onderdeel van dat plan is dat met alle actoren een voorbereiding wordt gestart en dat we een gecoördineerde inzet plegen. Hierin worden betrokken de gemeentelijke diensten Beheer openbaar Ruimte (waaronder milieu), Stadsbeheer, Veiligheid, Inspectie en Handhaving, alsook Politie, Brandweer (droogte/brandgevaar) en GGZ (zwervers). Beide zijn niet gebudgetteerd. De kosten worden op dit moment ingeschat op € 45.000 per jaar. Dit betreft € 30.000 voor de zomeractiviteiten (communicatie en faciliteiten) en € 15.000 voor de aanpak van oudejaarsavond (voorlichting en handhaving). Daarnaast worden nog kosten gemaakt voor opruimwerkzaamheden van zwerfafval. Zie hiervoor het hoofdstuk Verkeer en Vervoer van deze rapportage.

Buurtpreventieteam (endogeen/incidenteel)

De activiteiten burgerparticipatie bevatten Burgernet en facilitering van Buurtpreventieteams en WhatsApp-groepen in de stad. Jaarlijks werd hiervoor € 6.060 geraamd. Dit is al meerdere jaren niet toereikend. Het college heeft in augustus 2010 besloten om deel te nemen aan Burgernet en is een convenant met de politie aangegaan. De financiële verplichting die hieruit voortvloeit voor de gemeente bedraagt op jaarbasis ca. € 5.700.

Voor de facilitering van buurtpreventieteams is jaarlijks minimaal € 10.000 nodig geweest om één nieuwe teams te kunnen opstarten, bestaande teams te blijven faciliteren en buurtpreventie verder te ontwikkelen. Het huidige budget is structureel ontoereikend gebleken.

Op dit moment is er voor gekozen om het budget voor het beleidsproduct Activiteiten burgerpreventieteam voor 2019 met € 10.000 te verhogen.

Veiligheidshuis, nieuwe doelgroep (endogeen/structureel)

De gemeente Rijswijk is sinds eind 2013 aangesloten bij het Veiligheidshuis Haaglanden; de structurele bijdrage aan het Veiligheidshuis is geraamd op € 13.200.

Begin 2014 is voor een nieuwe doelgroep, jihadisten, een aanpak opgericht bij het Veiligheidshuis. De kosten die hiermee samenhangen werden niet gedekt uit de reguliere bijdragen van de gemeenten. Hierop is een voorstel tot kostenverdeling van deze extra structurele kosten opgesteld. Het Periodiek Bestuurlijk Overleg (alle burgemeester van regio Haaglanden) van het Veiligheidshuis is eind 2014 akkoord gegaan met de extra structurele bijdrage aan het Veiligheidshuis.

De bijdrage vanuit Rijswijk aan het Veiligheidshuis ziet er als volgt uit:

- Voor de kosten die gemaakt worden t.b.v. de reguliere aanpak: € 14.260,
- en voor de kosten die gemaakt worden voor de aanpak van jihadisten; € 10.000.

Het totale bedrag die de gemeente Rijswijk jaarlijks moet bijdragen aan het Veiligheidshuis is € 24.260. Voorgaande jaren is, volgens afspraak, ook voor dit bedrag gefactureerd.

De extra bijdrage van € 10.000 werd tot op heden vanuit de algemene middelen (post onvoorzien) van Veiligheid gedekt.

Gelet op deze voorzienbare structurele kosten aan het Veiligheidshuis zal deze post, met € 11.060 verhoogd moeten worden naar € 24.260.

Cybercrime (endogeen/incidenteel)

De digitale wereld is overal om ons heen en raakt ook in Rijswijk iedereen. Omdat aan het gebruik van internet ook bepaalde risico's zitten is dit onderwerp in 2018 op de veiligheidsagenda gezet. In de aanpak richten we ons op een veilig gebruik van internet en tevens het voorkomen van cybercriminaliteit. In 2019 wordt dit onderwerp opgestart met een kick-off bijeenkomst in het eerste kwartaal van 2019. Tevens start dan een doorlopende publiekscampagne gericht op bewoners en het bedrijfsleven.

Om de organisatie van de activiteiten en de campagne te bekostigen is voor 2019 € 4.000 nodig.

Wijkveiligheid (endogeen/structureel)

Een van de punten uit de Veiligheidsagenda is het initiëren van wijkveiligheidsplannen. Op 11 september 2018 heeft het college ingestemd met het advies aanpak Wijkveiligheid waarin aanbevelingen en actiepunten zijn opgenomen. Een van de aanbevelingen uit dit advies is het inrichten van een handhavingsoverleg (wijkveiligheidsoverleg).

Wijkveiligheidsoverleg is gestart in februari 2019. Doel van het overleg is de aanpak/preventie van High Impact Crimes (woninginbraken, babbeltrucs) en overige criminaliteit en overlast in de wijk/buurt.

Er worden aparte preventieacties in de wijken georganiseerd die gericht zijn op het voorkomen van woningbraken, auto-inbraken, fietsdiefstal, babbeltrucs en andere criminaliteit of overlast in buurten/wijken. De acties moeten worden ondersteund/gefaciliteerd met preventiematerialen (zoals gadgets, flyers of posters) en onvoorziene activiteiten.

Voor dit doel wordt een (werk) budget noodzakelijk van € 5.000 per jaar..

Bemiddeling en mediation (endogeen/structureel)

Gemeente Rijswijk is aangesloten bij Bemiddeling & Mediation (B&M). B&M wordt ingezet op het oplossen van conflicten tussen overheidsinstanties of andere instellingen en burgers en tussen burgers onderling waarbij een conflict heeft geleid tot een strafzaak.

De financiële verplichting vanuit de gemeente aan B&M bedraagt op jaarbasis ca. € 7.700.

Voor deze kosten is, tot op heden, geen budget geraamd waardoor deze ten laste kwamen de algemene middelen van Veiligheid.

Omdat het om structurele kosten gaat behoort hiervoor ook structureel budget te worden geraamd van € 8.000.

2-jaarlijks Buurtonderzoek sociale veiligheid (endogeen/structureel om de twee jaar)

In 2017 heeft Rijswijk meegedaan aan de Veiligheidsmonitor. De gegenereerde gegevens zijn aanvullend op de politiecijfers en hebben ook betrekking op de veiligheidsbeleving van de Rijswijkers. In 2017 is een uitsplitsing per wijk gehanteerd. De resultaten zijn eind vorig jaar gepresenteerd en dienen o.a. als informatie voor de wijkaanpak veiligheid en voor de sturing van het veiligheidsbeleid in het algemeen. Deelname biedt de mogelijkheid om de cijfers te kunnen vergelijken en ontwikkelingen en trends te kunnen zien. En daar eventueel op te reageren. De kosten voor deelname zijn eerder niet geraamd maar konden worden opgevangen binnen het budget van veiligheid. In genoemd budget is geen ruimte meer aanwezig. De eerstvolgende tweejaarlijkse Veiligheidsmonitor vindt plaats in 2020. De kosten voor deelname aan de veiligheidsmonitor vraagt een budget van € 50.000 per 2 jaar.

Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC) (endogeen/structureel)

De gemeente Rijswijk is sinds 2009 aangesloten bij het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC) Den Haag. Het RIEC richt zich op de bestrijding van ondermijnende criminaliteit.

Het RIEC ontvangt een structurele financiering vanuit het rijk. De gemeente Den Haag heeft als enige gemeente de afgelopen jaren structureel bijgedragen in de kosten en 'tekorten' aangezuiverd van het RIEC.

In de stuurgroep RIEC van 11 maart 2019 is besloten om met ingang van 2020 alle 27 gemeenten in de Eenheid Den Haag een financiële bijdrage te laten leveren aan het RIEC van € 0,27 per inwoner per jaar.

Voor Rijswijk betekent dit een structurele jaarlijkse bijdrage van ongeveer € 15.000.

Ondermijning (endogeen/incidenteel)

In 2017 is gestart met een brede aanpak van ondermijning in het project OPHIS dat zich met name richt op de Plaspoelpolder. In 2018 is een vervolgstap gezet in de bestrijding van ondermijning met de vaststelling van een nieuwe burgemeestersbevoegdheid in de APV. Deze maatregel maakt het mogelijk om een voor het publiek toegankelijk pand te sluiten als daar ondermijnende activiteiten plaatsvinden. Deze bestuurlijke maatregel is in 2018 één keer toegepast.

Bij het ministerie van Justitie en Veiligheid is in 2018 een aanvraag ingediend voor een financiële bijdrage uit het landelijk ondermijningsfonds voor het opzetten van een vergunningstelsel voor de automotieve branche. Dit is gebeurd in samenwerking met de gemeenten Zoetermeer en Alphen ad Rijn. Deze aanvraag is deels gehonoreerd. Er is € 55.000 toegekend. In 2019 starten we met de uitwerking van het eerste deel van projectplan automotive. In de tweede fase van het project (Q4'19 en Q1'20) volgt na de ontwikkeling van het vergunningensysteem, de structurele inbedding van de maatregel en de toepassing ervan in de gemeente.

Voor het verbeteren van de informatiepositie door de uitvoering van een analyse op de criminogene branches, de verbreding van de aanpak van ondermijning naar andere (bedrijfs)terreinen en de implementatie van het digitale opkoopregister is een aanvullend bedrag benodigd van € 40.000.

<i>Financiële gevolgen Product</i>	<i>Incidenteel</i>		<i>Structureel</i>		
	<i>Openbare orde en veiligheid 1100</i>				
	2019	2020	2021	2022	2023
Kosten handhaving zomer-activiteiten en oudejaarsavond	-45.000	-45.000	-45.000	-45.000	-45.000
Buurtpreventieteams	-10.000				
Ophoging budget Veiligheidshuis	-11.060	-11.060	-11.060	-11.060	-11.060
Voorkomen Cybercrime	-4.000				
Budget wijkveiligheid	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
Bemiddeling en Mediation	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000
Onderzoek sociale veiligheid		-50.000		-50.000	
Bijdrage RIEC	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
Project OPHIS ondermijning	-95.000				
Rijksbijdrage OPHIS	55.000				

PROGRAMMA VERKEER EN VERVOER

Realisatie beleidsproducten

Beleidsproduct: Wegen, straten en pleinen 2100

Schade jaarwisseling (endogeen/incidenteel)

Schade jaarwisseling. Door het toegenomen gebruik van vuurtonnen is op veel plekken schade aan de bestrating ontstaan. Het budget dient in 2019 met € 32.060 te worden verhoogd. De werkgroep Jaarwisseling neemt dit mee in de evaluatie.

Technisch onderzoek en advies fietsbrug De Oversteek (exogeen/incidenteel)

De fietsbrug "De Oversteek" vertoont technische mankementen en slijtage. De brug is uit balans waardoor het scharnierpunt extreem slijt. Er is € 80.000 nodig om technisch onderzoek te doen en een passende oplossing te bepalen. Eventuele reparatiekosten worden in een volgende begroting gemeld.

Opruimwerkzaamheden zwerfafval bij zomeractiviteiten (endogeen, structureel)

Team Handhaving heeft een plan opgesteld om de negatieve gevolgen van de zomeractiviteiten die plaatsvinden in de buitenruimte zoveel mogelijk te beperken (zie hiervoor het hoofdstuk Openbare Orde en Veiligheid van deze rapportage). Dat betekent extra opruimwerkzaamheden van zwerfafval, ook in het weekend. De geraamde kosten bedragen € 25.000 per jaar.

<i>Financiële gevolgen Product</i>	<i>Incidenteel Wegen, straten en pleinen 2100</i>	<i>Structureel</i>			
	2019	2020	2021	2022	2023
Schade jaarwisseling	-32.060				
Technisch onderzoek fietsbrug De Oversteek	-80.000				
Opruimwerkzaamheden zwerfafval	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000

Beleidsproduct: Parkeren 2140

Parkeerhandhaving (endogeen, incidenteel)

Half januari is de scanauto in gebruik genomen. De inzet van een scanauto, ten behoeve van de controle op het fiscaal parkeren, is onderdeel van de uitbreiding van handhaving in het openbaar gebied. Daartoe is ook uitbreiding van het exploitatiebudget 2019 goedgekeurd door de raad. De auto, en bijhorende techniek, maakt bovendien een efficiëntere inzet mogelijk. We zijn gestart met een aanlooperperiode van ca. zes maanden. In deze aanlooperperiode doen we ervaring op om daarna met een definitieve inzet te komen. In de aanlooperperiode werken we ook met een gehuurde auto, gehuurde techniek, tijdelijke softwarecontracten en uitzendkrachten. Deze kosten ter grootte van € 180.000 worden gedekt door een onttrekking uit de ingestelde bestemmingsreserve Parkeren. Deze reserve wordt gevoed uit de gerealiseerde meeropbrengsten (naheffingen). Zie hiervoor ook het hoofdstuk Reserves van deze rapportage.

Parkeren overig (endogeen, structureel, deels incidenteel)

In januari 2019 is gestart met een scanauto voor het handhaven van parkeren (zie ook hierboven). Dit heeft geleid tot hogere inkomsten voor parkeren en naheffingen. De hogere inkomsten voor parkeren worden geschat € 140.000. Voor naheffingen wordt vooralsnog een bedrag van € 72.700 bijgeraamd (beiden bedragen zijn structureel). Daartegenover staan kosten voor de administratieve handelingen die samenhangen met de naheffingen (uitbesteed). Deze kosten worden ingeschat op € 17.700 per jaar. Voor de commissie voor de belparkeeraanbieders was geen raming opgenomen. De uitgaven voor 2019 en verdere jaren worden op dit moment geschat op € 40.000 per jaar. Tevens dienen de kosten voor inhuur personeel voor 2019 bijgeraamd te worden (€ 100.000). De diverse parkeerdossiers vragen om extra expertise op het gebied van parkeren. We maken voor de

onderhandelingen met Q park met het betrekking tot parkeren in en rond de Boogaard gebruik van externe adviseurs. De kosten hiervan worden ingeschat op € 55.000. Dit zijn eenmalige uitgaven. Het bovenstaande betekent dat er wel afwijkingen zijn te constateren binnen het product Parkeren maar dat per saldo de uitgaven en inkomsten voor 2019 in evenwicht blijven. Voor de latere jaren geldt dat de inkomsten hoger zijn dan de uitgaven. Het saldo tussen inkomsten en uitgaven, zoals nu berekend over de jaren 2020 tot en met 2023 bedraagt dan € 155.000.

<i>Financiële gevolgen Product</i>	<i>Incidenteel</i>		<i>Structureel</i>		
	<i>Parkeren 2140</i>				
	2019	2020	2021	2022	2023
Kosten aanlooperperiode	-180.000				
Onttrekking bestemmings- reserve Parkeren	180.000				
Inkomsten belparkeren	140.000	140.000	140.000	140.000	140.000
Inkomsten handhaving	72.700	72.700	72.700	72.700	72.700
Kosten handhaving	-17.700	-17.700	-17.700	-17.700	-17.700
Commissiekosten	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
Inhuur personeel	-100.000				
Externe adviezen	-55.000				
Storting bestemmings- Reserve Parkeren		-155.000	-155.000	-155.000	-155.000

Beleidsmatige ontwikkelingen

Parkeren middenberm Prinses Beatrixlaan

Het college heeft op 22 februari 2019 besloten in onderhandeling te treden met Q-Park over het sluiten van een tijdelijke huurovereenkomst voor de parkeerterreinen in de middenberm van de Prinses Beatrixlaan. De vervaldatum van het contract was 1 april 2019. Om de onderhandelingen mogelijk te maken heeft het college op 26 maart 2019 besloten een vaststellingsovereenkomst te sluiten met Q-Park. Uitsluitend met als doel om te trachten uiterlijk vóór 1 juni 2019 een nieuwe tijdelijke huurovereenkomst te sluiten en de exploitatie van de parkeerterreinen niet na 1 april 2019 te moeten onderbreken, is in die vaststellingsovereenkomst de beëindigingsdatum van de lopende huurovereenkomst vastgesteld op 1 juni 2019 in plaats van 1 april 2019. De onderhandelingen die hierna zijn gevoerd hebben niet geresulteerd in een voor de gemeente acceptabel huurvoorstel. Het college heeft besloten het voorstel van Q-Park niet te accepteren en met ingang van 1 juni 2019 voor de duur van maximaal 5 jaar de parkeerterreinen in de middenberm van de Prinses Beatrixlaan aan te wijzen voor straatparkeren. Q-park is in reactie daarop een juridische procedure gestart. De gemeente heeft daarop ook een procedure opgestart waarin Q-Park wordt gesommeerd per 1 juni de middenberm te ontruimen. Gedurende de juridische procedure loopt de overeenkomst door. In de 2de halfjaarrapportage rapporteren wij over de resultaten van dit proces en de financiële consequenties.

PROGRAMMA ECONOMIE EN WERKEN

Realisatie beleidsproducten

Beleidsproduct: Economische aangelegenheden 3100

Bijdrage oprichting Open Innovatie Centrum Well Technology (endogeen, incidenteel)

Vorig jaar, 2018, is door de gemeente ingestemd met het convenant 'Open Innovatie Centrum Well Technology en Warmte' en daarmee oprichtingspartner te worden van het Open Innovatie Centrum Well Technology (OICW), op het Kesslerpark in Rijswijk. Hiervoor dient de gemeente € 50.000 bij te dragen aan de oprichting van bovengenoemd innovatiecentrum.

Uitoefening Rekenkamerfunctie (endogeen/incidenteel)

Op 16 oktober 2018 heeft de raad een besluit genomen over de Verordening op de uitoefening van de Rekenkamerfunctie in Rijswijk. De begroting is voor 2019 opgehoogd naar € 40.000 en vanaf 2020 naar € 50.000. Voor 2019 is er dekking binnen het begrotingssaldo en daarnaast is er € 10.000 dekking vanuit de post economische aangelegenheden. Zie ook programma Algemeen bestuur en organisatie.

<i>Financiële gevolgen</i> <i>Product</i>	<i>Incidenteel</i> <i>Economische aangelegenheden 3100</i>	<i>Structureel</i>			
	2019	2020	2021	2022	2023
Bijdrage oprichting OICW	-50.000				
Bijdrage uitoefening Rekenkamerfunctie	10.000				

Beleidsproduct: Nutsbedrijven 3300

Dividend Eneco / Stedin (exogeen, incidenteel)

Stedin Holding NV

De Algemene Vergadering van Aandeelhouders is akkoord gegaan met het besluit van de Raad van Bestuur tot verkoop van de aandelen in Joulz Diensten B.V. aan 3i Investments plc. Met de verkoop is een bedrag ruim € 310 mln. gemoeid. Stedin zal de opbrengst van Joulz gebruiken voor de versterking van de balans en de aflossing van schulden.

In een bijzondere aandeelhoudersvergadering is het jaarplan 2019 besproken. Het bedrijfsresultaat zoals in het jaarplan was voorzien was veel lager dan eerder was aangekondigd, vooral vanwege het versneld terugbetalen van de overwinsten uit het meetdomein Het advies van de AHC aan Stedin was dan ook om te kijken naar mogelijkheden om over 2019 een dividend uit te keren dat in de lijn van de eerdere verwachting lag. Het bestuur heeft inmiddels een toezegging gedaan om over 2019 eenmalig een extra dividend uit te keren. Hiermee komt de dividendprognose weer op het niveau van de eerdere raming. De extra dividenduitkering kan worden gedaan uit de meevallende verkoopopbrengst van Joulz. Die is uiteraard eenmalig. Behalve de grote eenmalige opbrengst leidt de verkoop tot een beperkte, maar structurele daling van het netto bedrijfsresultaat en daarmee tot een (beperkte) daling van het toekomstige dividend

Stedin heeft tegelijkertijd laten weten dat de financiering van de energietransitie en de realisatie van het Klimaatakkoord in de komende jaren nog veel investeringen zal vragen. Stedin heeft daarbij vooral een rol als volgende partij en kan maar heel beperkt het tempo bepalen. Op grond van de wettelijke taak zullen de elektriciteitsnetten goed moeten kunnen blijven functioneren, ook wanneer deze bijvoorbeeld verzaamd moeten worden omdat we van het gas af gaan. Om goed te kunnen kijken naar alles wat op ons af komt, vooral in financiële zin, heeft Stedin met de aandeelhouders een Werkgroep Lange Termijn Financiering in het leven geroepen. Deze gaat de komende maanden aan de slag. Gelet op het grote financiële belang dat hiermee gemoeid is, zal de

aandeelhouderscommissie AHC een eigen onafhankelijke adviseur inhuren. Die adviseur moet de aannames en plannen van Stedin kunnen toetsen. Binnen deze werkgroep zullen ook de dividendverwachtingen voor de toekomst aan de orde komen. De aandeelhouders hebben behoefte aan een stabiel en voorspelbaar dividend. Op dit moment valt er nog weinig over te zeggen.

Het resultaat na belasting bestemd voor uitkering aan de aandeelhouders bedraagt € 92 mln. Hiervan wordt 50% uitgekeerd. Dit betekent een uitkering van € 9,18 per aandeel. Rijswijk heeft 88.486 van de aandelen (1,78%) en ontvangt € 812.300 dividend over 2018.

Eneco

De huidige verwachting is dat de geselecteerde koper eind 2019 bekend zal zijn en kort daarna aan de raden zal worden voorgelegd voor een definitief besluit. Naast de aandeelhouders zijn er ook andere partijen die een positie hebben in deze eindfase. Dit geldt namelijk voor de Centrale Ondernemingsraad die het recht heeft om een advies uit te brengen over de overdracht van de zeggenschap over Eneco, de minister van Economische Zaken en Klimaat die zicht over de transactie mag uitlaten o.b.v. de Elektriciteitswet en de nationale mededingingsautoriteiten van de landen waarin Eneco actief is dan wel de Europese mededingingsautoriteit, afhankelijk van het profiel en de activiteiten van de koper die fusiecontrole zal uitvoeren.

Over 2018 zal er 50% van het resultaat na belastingen als dividend worden uitgekeerd.

Dividend Eneco en Stedin

In de meerjarenbegroting is rekening gehouden met 1.629.280 aan dividend voor Eneco en Stedin. Dit betekent dat er in 2019 een voordelig resultaat van € 400.000 wordt behaald en in 2020 van € 350.000. In verband met de voorgenomen verkoop van Eneco wordt voorgesteld om het dividend voor 2021 en verder niet aan te passen. Dit betekent dat bij de verkoop alsnog de dekking moet worden gevonden voor het wegvallende dividend van circa € 864.000.

<i>Financiële gevolgen</i>	<i>Incidenteel</i>	<i>Structureel</i>			
<i>Product</i>	<i>Nutsbedrijven</i>	<i>3300</i>			
	2019	2020	2021	2022	2023
Dividend Eneco / Stedin	400.000	350.000			

PROGRAMMA ONDERWIJS

Realisatie beleidsproducten

Beleidsproduct: Huisvesting scholen 4010

Klokuren gymnastiek (exogeen/incidenteel)

Over de jaren 2017 en 2018 zijn de klokuren gymnastiek van de Gereformeerde basisschool De Akker, die gebruik maakt van het gymnastieklokaal bij de GSR, te vergoeden. Het gaat om een bedrag van € 10.475,00.

<i>Financiële gevolgen Product</i>	<i>Incidenteel Huisvesting scholen 4010</i>	<i>Structureel</i>			
	2019	2020	2021	2022	2023
Klokuren gymnastiek	-10.480				

Beleidsproduct: Lokaal onderwijsbeleid 4030

Integraal huisvestingsplan (exogeen, incidenteel)

In 2019 zal er een nieuw integraal huisvestingsplan opgesteld moeten worden gezien de groei en verschuivingen binnen Rijswijk. Waarbij naast omvang en vervanging ook aandacht moet zijn voor duurzaamheid. De interne capaciteit is niet toereikend om dit zelf te doen. Op basis van de opgevraagde offertes is hiervoor extra €30.000 nodig.

<i>Financiële gevolgen Product</i>	<i>Incidenteel</i>	<i>Structureel</i>			
	2019	2020	2021	2022	2023
Integraal huisvestingsplan	-30.000				

PROGRAMMA SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

Realisatie beleidsproducten

Beleidsproduct: Sport 5300

Exploatievergoeding De Schilp (exogeen/structureel)

Indexering van de exploitatievergoeding De Schilp is niet begroot. De extra kosten voor exploitatievergoeding bedragen € 13.770 per jaar.

Sportcomplex Burgemeester Elsenlaan (endogeen/structureel)

De raad is akkoord gegaan met het voorstel ophoging krediet sportcomplex Burgemeester Elsenlaan. De kapitaallasten van dit aanvullende krediet zijn nog niet meegenomen in de meerjarenbegroting. De toename van de exploitatielasten is berekend op € 325.000 (afschrijving, rente en exploitatiesaldo t.o.v. de Van Zweedenzaal/Marimbahal).

<i>Financiële gevolgen</i> <i>Product</i>	<i>Incidenteel</i> <i>Sport 6530</i>	<i>Structureel</i>			
	2019	2020	2021	2022	2023
Exploatievergoeding De Schilp	-13.770	-13.770	-13.770	-13.770	-13.770
Sportcomplex Burgemeester Elsenlaan				-325.000	-325.000

Beleidsproduct: Kunst en Cultuur en 5400

Verschuiven werkbudget cultuurmakelaar (endogeen, incidenteel)

In 2018 is € 50.000 ter beschikking gesteld om de werkzaamheden van de cultuurmakelaar, in het bijzonder het komen tot een lokaal cultuurfonds, een eerste impuls te geven.

Het proces heeft echter meer tijd gekost, doordat eerst overleg is gevoerd met professionals en amateurs om te achterhalen wat de wens vanuit de samenleving is. Uitvoering staat nu gepland voor 2019. De eenmalige tegenvaller voor 2019 staat dus tegenover een eenmalige meevaller in 2018.

<i>Financiële gevolgen</i> <i>Product</i>	<i>Incidenteel</i> <i>Kunst en cultuur 5400</i>	<i>Structureel</i>			
	2019	2020	2021	2022	2023
Verschuiven budget cultuurmakelaar	-50.000				

Beleidsproduct: Cultureel erfgoed 5410

Bunkercomplex Park Overvoorde (endogeen, incidenteel/structureel)

Door het vertrek van de Veiligheidsregio Haaglanden is de gemeente volledig eigenaar geworden van het bunkercomplex en de aanwezige opstallen. De kosten voor jaarlijkse onderhoud worden geraamd op € 10.000. De jaarlijkse energiekosten (gas/elektra) worden geraamd op € 21.000. Een deel van de elektriciteitskosten wordt veroorzaakt door de op het complex aanwezige zendmast van de KPN. Deze kosten worden nog in rekening gebracht bij de KPN. Hierover zijn we in overleg met de KPN. Voor eenmalige kosten voor keuring van diverse installaties en bouwkundig onderzoek is een bedrag nodig van € 17.500. Het naast het complex gelegen Museum Bescherming Bevolking heeft interesse getoond het museum uit te breiden met het hier bedoelde bunkercomplex. Mogelijk kunnen hierdoor een deel van de kosten worden gedekt.

Verhuizing archeologie (endogeen/incidenteel)

Het taakveld Archeologie maakt als “dependance” gebruik van de oude brandweerkazerne. Na een brand in dit pand, zal deze in de nabije toekomst gesloopt worden. Er is daarmee een noodzaak dat Archeologie het pand ontruimt en verlaat. De opslag van Archeologie op deze locatie betreft voornamelijk grondmonsters van onderzoeken welke nog niet zijn uitgewerkt. Voor een efficiënte opname van deze monsters in ons depot op de Gemeentewerf, is het zeven van deze monsters een pré. Daarmee nemen ze minder ruimte in beslag en kunnen ze t.z.t. worden verwerkt. Evenals voorgaand jaar wordt een bedrag van €20.000 opgevoerd om de verhuizing materieel en personeel verder te brengen. Het werk rondom de grondmonsters vraagt archeologische kennis die gezien de andere liggende werkzaamheden dient te worden ingehuurd.

<i>Financiële gevolgen</i>	<i>Incidenteel</i>	<i>Structureel</i>			
<i>Product</i>	<i>Cultureel erfgoed 5410</i>				
	2019	2020	2021	2022	2023
Kosten bunkercomplex	-48.500	-31.000	-31.000	-31.000	-31.000
Verhuizing archeologie	-20.000				

PROGRAMMA SOCIAAL DOMEIN

Realisatie beleidsproducten

Beleidsproduct: Inkomen 6100

BUIG (exogeen, structureel)

Aangezien het resultaat op de BUIG van jaar tot jaar beoordeeld wordt, en er nog veel onzekerheden zijn, zal er op basis van deze rapportage alleen een budgettair neutrale wijziging worden doorgevoerd waarmee zal worden aangesloten op de meest recente budgetindicatie van het Rijk.

Gezien de huidige ontwikkeling van de uitgaven aan uitkeringen en de meest recente budgetindicatie van het Rijk mag verwacht worden dat er in het jaar 2019 geen sprake van een tekort zal zijn. Bij het maken van de 2^e halfjaarrapportage 2019 zal een nieuwe verwachting worden opgenomen op basis van de gegevens zoals die op dat moment bekend zijn.

<i>Financiële gevolgen</i> <i>Product</i>	<i>Incidenteel</i>	<i>Structureel</i>			
	<i>Inkomen 6100</i>				
	2019	2020	2021	2022	2023
Budgettair neutrale wijziging begroting wet BUIG					
uitgaven	-2.185.790	-2.185.790	-2.185.790	-2.185.790	-2.185.790
Inkomsten	2.185.790	2.185.790	2.185.790	2.185.790	2.185.790

Beleidsproduct: Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid 6140

Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid (endogeen/exogeen, incidenteel)

In verband met stijgende kosten van met name bewindvoering, individuele inkomensvoelers en tegemoetkomingen voor de aanvullende ziektekostenverzekering ontstaat er een incidenteel tekort van € 190.000 (€ 43.000 endogeen, € 147.000 exogeen). Dit incidentele tekort kan in 2019 niet binnen de reguliere begroting worden opgevangen.

Kwijtschelding hondenbelasting (endogeen/structureel)

Naar aanleiding van een aangenomen amendement bij de begrotingsbehandeling 2019-2022 is besloten dat er voor 2019 geen aanslagen hondenbelasting worden opgelegd. De geraamde lasten voor kwijtschelding van € 11.250 worden ingezet om de gedeerde opbrengst gedeeltelijk te compenseren.

<i>Financiële gevolgen</i> <i>Product</i>	<i>Incidenteel</i>	<i>Structureel</i>			
	<i>Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid 6140</i>				
	2019	2020	2021	2022	2023
Gemeentelijk armoede- en Schuldenbeleid	-190.000				
Kwijtschelding hondenbelasting	11.250	11.250	11.250	11.250	11.250

Beleidsproduct: Maatwerkvoorzieningen materieel Wmo 6610, Individuele voorzieningen natura jeugd 6820

WMO / Jeugd (exogeen, incidenteel)

Onder meer door de stijging van de vraag van jeugdhulp, zonder compensatie van het Rijk, gaven gemeenten in 2018 meer uit dan ze ontvingen. Dit was ook in Rijswijk het geval. De VNG vindt dat de budgetten voor de jeugdzorg moeten aansluiten op de gerealiseerde kosten en is over dit onderwerp met het Rijk in gesprek. De VNG heeft het Rijk gevraagd om de sleutelpositie die gemeenten hebben bij het betaalbaar houden van ons zorgstelsel te erkennen en heeft opgeroepen om gemeenten meer tijd te geven en de daarvoor noodzakelijke middelen te bieden om tot nieuwe vormen van zorg op maat te komen.

Eind april neemt het kabinet een besluit over de voorjaarsnota. Naar aanleiding van dit besluit stuurt het kabinet begin mei een brief aan de VNG en de Tweede Kamer en zal er duidelijkheid komen over de ontwikkeling van de budgetten.

De VNG adviseert gemeenten om bij het eigen lokale proces van de voorjaarsnota en voorbereiding van de begroting met verschillende scenario's rekening te houden (variërend van een gedeeltelijke compensatie van de tekorten tot geen compensatie). Dit advies wordt in deze eerste halfjaarrapportage gevolgd. Gezien de grote onzekerheden wordt in onderstaande tabel rekening gehouden met deze tekorten in 2019.

Vanwege de grote onzekerheden op het moment dat deze eerste halfjaarrapportage wordt gemaakt kan er in deze rapportage nog geen realistische verwachting voor het jaar 2019 worden afgegeven. De belangrijkste onzekerheden op dit moment zijn het ontbreken van een indicatie vanuit het Inkoopbureau voor de te verwachten kosten voor het jaar 2019 en het ontbreken van de meicirculaire van het gemeentefonds waarvan de inhoud van deze circulaire bij het maken van deze eerste halfjaarrapportage nog niet bekend is. Normaliter sluiten we aan op de algemene uitkering en nemen dit budgettair over. Echter door het ontbreken van deze relevante informatie is deze aansluiting niet te geven.

Als de realisatie over het jaar 2018 leidend is voor de verwachting over het jaar 2019, en daarbij de incidentele nadelen in 2018 buiten beschouwing worden gelaten, dan zal in 2019 bij de Wmo sprake zijn van een tekort van € 500.000 en zal er bij de Jeugd een tekort zijn van € 1.600.000.

In een separate raadsinformatiebrief zijn zowel regionale als lokale maatregelen benoemd die in ontwikkeling of al in uitvoering zijn. Deze maatregelen hebben een kostenombuiging als doel en beogen een maatschappelijk effect van een goed toegankelijk, kwalitatief hoogwaardig Jeugdhulpstelsel voor degenen die dit nodig hebben.

Bij het maken van de 2e halfjaarrapportage 2019 zal een nieuwe verwachting worden opgenomen op basis van de gegevens zoals die op dat moment bekend zijn en zal de begroting 2019 worden aangepast.

Veilig thuis (endogeen, structureel)

Door een volumestijging bij Veilig Thuis is er een structureel nadeel ontstaan. De kosten die met deze stijging gepaard gaan blijken niet binnen de reguliere begroting te kunnen worden opgevangen en geven een structureel tekort van € 46.000.

<i>Financiële gevolgen Product</i>	<i>Incidenteel Structureel Maatwerkvoorzieningen materieel Wmo 6610, Individuele voorzieningen natura jeugd 6820</i>				
	2019	2020	2021	2022	2023
WMO uitgaven	-500.000				
Jeugd uitgaven	-1.600.000				
Veilig thuis	-46.000	-46.000	-46.000	-46.000	-46.000

Beleidsproduct: Algemene voorzieningen Wmo en jeugd 6700

Energieaudits (exogeen, incidenteel)

We hebben afgesproken dat de meerjarenonderhoudsplanning maatschappelijk vastgoed in 2019 wordt geüpdatet met als uitgangspunten; aanpassing aan het prijsniveau 2019 en duurzame vervangingen.

Inmiddels is een (verplichte) eerste stap gezet; het splitsen van het budget in investerings- en exploitatiekosten.

De volgende stap is het laten uitvoeren van de energieaudits. Deze (verplichte) audit op mogelijke en reeds uitgevoerde duurzaamheidsmaatregelen wordt in de zomer uitgevoerd. De kosten worden geraamd op € 50.000,--.

Vervolgens kan de meerjarenonderhoudsplanning geüpdatet worden en zo mogelijk in de begroting 2020 e.v. de financiële consequenties hiervan.

<i>Financiële gevolgen</i> <i>Product</i>	<i>Incidenteel</i>	<i>Structureel</i>			
	<i>Algemene voorzieningen Wmo en jeugd 6700</i>				
	2019	2020	2021	2022	2023
Energieaudits	-50.000				

Beleidsproduct: Volksgezondheid 7100

Uitvoering nota Sport en Volksgezondheid (endogeen, incidenteel)

De gemeenteraad heeft het college verzocht haast te maken met de uitvoeringsagenda Sport en Gezondheid. Deze zou oorspronkelijk al in het eerste kwartaal 2019 naar de raad worden gestuurd. Aan de raad is toegezegd deze agenda rond de zomer op te leveren.

De uitvoeringsagenda Sport en Gezondheid is een vervolg op de Nota Lokaal Gezondheidsbeleid 2019-2022 waarin een bedrag van € 210.000 (structureel) is opgenomen voor het realiseren van de daarin opgenomen doelstellingen en het leggen van de verbinding tussen sport en volksgezondheid.

Omdat de uitvoeringsagenda vertraging heeft opgelopen, is voor 2019 een bedrag van € 70.000 nodig. Op dit moment is er voor gekozen om het budget voor de uitvoeringsagenda Sport en Volksgezondheid voor 2019 met € 70.000 te verhogen.

GR GGD (endogeen, structureel)

Per 1 januari 2018 is de nieuwe GR GGD en VT Haaglanden formeel gestart.

In Rijswijk worden drie lokale taken bij de GGD ingekocht, namelijk:

- Bevorderen schoolgezondheidsbeleid
- Medische keuringen ontheffing leerplicht
- Meldpunt Bezorgd (vangnetmeldingen en meldpuntmeldingen)

Door een lichte stijging van de kosten met betrekking tot het Meldpunt Bezorgd en de medische keuringen in verband met ontheffingen van de leerplicht is er een structureel nadeel ontstaan van € 22.000. In deze stijging was niet voorzien.

<i>Financiële gevolgen</i> <i>Product</i>	<i>Incidenteel</i>	<i>Structureel</i>			
	<i>Volksgezondheid 7100</i>				
	2019	2020	2021	2022	2023
Uitvoering nota Sport en Volksgezondheid	-70.000				
GR GGD	-22.000	-22.000	-22.000	-22.000	-22.000

PROGRAMMA WONEN EN LEVEN

Realisatie beleidsproducten

Beleidsproduct: Afvalverwijdering en –verwerking 7210

Afvalinzameling en verwerking Avalex (exogeen, structureel)

De kosten van de afvalinzameling zijn hoger geworden. Deels wordt de toename opgevangen door efficiencyverbetering binnen Avalex.

Het gaat om de volgende wijzigingen in de kostenopbouw:

1. Hoger tonnage 'duur' restafval door tegenvallende resultaten qua afvalscheiding (€204.465); doordat er minder afval wordt gescheiden, komt er meer 'duur' restafval vrij en zijn er minder opbrengsten van recyclebare grondstoffen.
2. Verdere verhoging van de verbrandingsbelasting (€192.651); in het najaar van 2018 besloot het kabinet om de verbrandingsbelasting met ingang van 2019 verder te verhogen van €20,- naar €32,12 per ton restafval.
3. Een meevaller door de nieuwe afrekeningsystematiek en toegenomen efficiency (€58.310). In totaal levert het een nadelig saldo op van €338.806. Dit is een toename van 5% op de totale begroting. De totale begroting voor afval is 6.2 miljoen. Het negatieve saldo wordt vanaf 2020 verrekend in de tarieven voor de afvalstoffenheffing. Voor 2019 kunnen de tarieven niet worden gewijzigd.

Afvalinzameling grof vuil (Endogeen/structureel)

Op 21 mei 2019 heeft de raad het voorstel aangenomen om de wachttijd voor het ophalen van grof vuil terug te brengen van circa 15 werkdagen naar maximaal 5 werkdagen. De meerkosten van deze maatregel bedragen circa € 70.000,- per jaar. Voor 2019 is dit € 35.000,-, omdat pas halverwege het jaar gestart kan worden. Vanaf 2020 worden deze lasten doorberekend in de tarieven van de afvalstoffenheffing.

<i>Financiële gevolgen</i>	<i>Incidenteel</i>	<i>Structureel</i>			
<i>Product</i>	<i>Afvalverwijdering en –verwerking 7210</i>				
	2019	2020	2021	2022	2023
Bijdrage Avalex	-338.800	-338.800	-338.800	-338.800	-338.800
Afvalinzameling grof vuil	-35.000	-70.000	-70.000	-70.000	-70.000
Opbrengst afvalstoffenheffing		408.800	408.800	408.800	408.800

Beleidsproduct: Ruimtelijke ordening 8100

Anterieure overeenkomsten (endogeen, incidenteel)

Voor de herontwikkeling van de HBG-locatie, de Sijthoff-locatie en de Benedictus-locatie heeft de gemeente met de betreffende ontwikkelaars een anterieure overeenkomst afgesloten voor het verhalen van de kosten van ambtelijke begeleiding en de vereiste planologische medewerking. Voor de HBG-locatie wordt in 2019 volgens de overeenkomst een bedrag van € 150.000 ontvangen. Voor de Sijthoff-locatie en Benedictuslocatie gaat het om bedragen van € 50.000 respectievelijk € 65.000. In totaal wordt een bedrag van € 265.000 aan inkomsten geraamd.

De te ontvangen bedragen zijn zoals aangegeven bedoeld als vergoeding voor gemaakte of nog te maken kosten. Het bedrag van € 265.000 wordt tevens als uitgaven geraamd als dekking voor personele lasten voor planologie.

Financiële gevolgen Product	Incidenteel	Structureel			
	Ruimtelijke ordening 8100				
	2019	2020	2021	2022	2023
Kosten ambtelijke inzet anterieure overeenkomsten	-265.000				
Verhaal kosten ambtelijke inzet	265.000				

Beleidsproduct: Wijkontwikkeling 8210

Wijkgericht werken (incidenteel, endogeen)

In de voorgaande jaren is dit budget steeds ruim overschreden. Voor 2019 zien we nu al een overschrijding van € 2.270; alleen al voor subsidies voor Koningsdag. We verwachten in 2019 nog aanvragen voor onder meer de Buitenspeeldag, Wijkfeesten en Burendag. Op basis van ervaringscijfers uit voorgaande jaren schatten wij dit bedrag op € 8.250. Dit betekent een totale overschrijding op deze post van € 10.520.

Daarnaast hebben we jaarlijks een budget van € 35.300 voor Wijkgericht werken. Dit gaat jaarlijks volledig op aan het aanjagen van Bewonersinitiatieven. Om wijkmanagement in de wijken op de kaart te zetten willen we dit jaar inzetten op communicatie en relatiebeheer en bijeenkomsten organiseren ten behoeve van klantonderzoeken, profilering (PR) en zichtbaarheid in de wijken. We schatten hiervoor een bedrag in van € 10.000 nodig te hebben.

Verder vraagt de optimalisatie van Loket Stadskracht (website en het proces: gebruiksvriendelijk en up-to-date brengen) nog zo'n € 3.000.

Gelet op het bovenstaande verzoeken wij tot een extra toekenning aan het budget van Wijkgericht werken van € 25.000.

Financiële gevolgen Product	Incidenteel	Structureel			
	Wijkontwikkeling 8210				
	2019	2020	2021	2022	2023
Wijkgericht Werken	-25.000				

Beleidsproduct: Volkshuisvesting 8220

Woonwagens De Strijp (exogeen/ incidenteel)

Er zijn reeds twee woonwagens van De Strijp verwijderd. Later in 2019 dient er nog een woonwagen verwijderd te worden. De extra kosten voor verwijderen en herinrichten zullen circa € 20.000 bedragen.

Financiële gevolgen Product	Incidenteel	Structureel			
	Volkshuisvesting 8220				
	2019	2020	2021	2022	2023
Verwijderen Woonwagens	-20.000				

Beleidsproduct: Volkshuisvesting 8220

Personele lasten WABO aanvragen (endogeen, incidenteel)

Bij de berekening van de kostendekkendheid van de leges voor aanvragen van WABO vergunningen wordt ook rekening gehouden met kosten voor inhuur van extern personeel. Voor 2019 is in de berekening van de tarieven voor het aanvragen van WABO vergunningen reeds rekening gehouden met € 83.000,- aan kosten voor externe inhuur. Dit bedrag is echter niet opgenomen in de begroting. Voorgesteld wordt om het bedrag van € 83.000,- alsnog op te nemen conform de kostendekkendheidsberekening. Op dit moment is het nog te vroeg in het jaar om een realistische

planning van opbrengsten en lasten te maken. In de tweede halfjaarrapportage zal worden gerapporteerd over de stand van zaken en de bijgewerkte planning op dat moment.

Implementatie Omgevingswet (endogeen, incidenteel)

Tot en met 2020 is er budget beschikbaar gesteld voor de invoering van de Omgevingswet. Die invoering loopt na 2020 door. Zo moet er voor 2024 een Omgevingsvisie zijn opgesteld, en in 2029 moeten Omgevingsplannen zijn gerealiseerd. Hoewel wellicht met een andere dynamiek zal dit invoeringsproces doorlopen.

Verstedelijkingsopgave (exogeen, incidenteel)

Tot en met 2020 is er budget beschikbaar gesteld voor het project Verstedelijkingsopgave. Het budget voor 2020, groot € 100.000 is naar verwachting echter ontoereikend en dient met € 50.000 te worden verhoogd tot € 150.000. Daarnaast loopt het project nog door in 2021 en hiervoor is nog geen budget aangevraagd en beschikbaar gesteld. Een budget van eveneens € 150.000 dient alsnog te worden opgenomen in de begroting 2021.

Financiële gevolgen Product	Incidenteel		Structureel		
	Volkhuisvesting 8220				
	2019	2020	2021	2022	2023
Personele lasten WABO aanvragen	-83.000				
Implementatie Omgevingswet			-100.000	-100.000	-100.000
Verstedelijkingsopgave		-50.000	-150.000		

Beleidsproduct: Bouwgrondexploitatie 8300

Stadhuislocatie (endogeen, incidenteel)

Jaarlijks wordt een bedrag begroot van € 75.000 voor onderhoud en beheer van het oude stadhuis. Voor 2020 was hiervoor nog niets geraamd, gelet op de planning. Het lijkt er nu op dat ook in 2020 nog kosten voor beheer en onderhoud gemaakt zullen worden, vandaar 50% van het bedrag € 37.500.

Grondexploitaties locatie Benedictuskerk, ontsluitingsweg (endogeen, incidenteel)

Rijswijk Wonen heeft het voornemen om op de locatie van de voormalige Benedictuskerk op de hoek van de Generaal Spoorlaan en de Huis te Landelaan 99 sociale huurwoningen te realiseren. Voor de ontwikkeling van de locatie is een overeenkomst opgesteld tussen de gemeente en Rijswijk Wonen. Op grond van deze overeenkomst betaalt Rijswijk Wonen onder andere een bijdrage van € 22.000 in de kosten van de ontsluitingsweg in het Stationskwartier. Dit heeft voor de exploitatie geen gevolgen.

TH locatie AZC (endogeen, incidenteel (2 jaar))

Met het COA is een huurovereenkomst afgesloten voor 5 jaar. Waarbij is overeengekomen dat na drie jaren zou worden bepaald of de laatste twee jaren de huur zou worden voortgezet. Recentelijk is besloten de huur te continueren voor de volle termijn van vijf jaren. In de begroting was hiermee voorzichtigheidshalve geen rekening gehouden. De begroting moet hierop dus worden aangepast. De te maken kosten worden anderzijds gecompenseerd.

Financiële gevolgen Product	Incidenteel		Structureel		
	Bouwgrondexploitatie 8300				
	2019	2020	2021	2022	2023
Stadhuislocatie		-37.500			
Benedictuskerk inkomsten	22.000				
Benedictuskerk uitgaven	-22.000				
Huur AZC		190.700	254.270	63.570	

Beleidsmatige ontwikkelingen

Uitvoeringsplan omgevingswet

In 2019 geven we een vervolg aan het uitvoeren van het uitvoeringsplan. De ambitie zoals nu geformuleerd gaat uit van het kunnen voldoen aan onze wettelijke verplichtingen per 1 januari 2021. De komende maanden stemmen we deze ambitie af met de raads werkgroep die voor de invoering van de Omgevingswet is ingesteld. Onze inspanning richt zich in eerste instantie in een goede aansluiting op het Digitale Stelsel Omgevingswet en op het aanpassen van zaken die nodig zijn om in 2021 een omgevingsvergunning te verlenen zoals de Omgevingswet bedoelt (werkprocessen, wet- en regelgeving etc.). In het spoor van de invoering van de Wet nemen we onderwerpen als participatie en integraal werken mee.

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN ONVOORZIEN

Beleidsproduct: Algemene dekkingsmiddelen 9500

Dividend BNG (exogeen, structureel)

De BNG Bank heeft een mager jaar achter de rug. De nettowinst daalde in 2018 met 14,25% van € 393 miljoen euro naar € 337 miljoen. Echter tijdens de AVA vergadering is een voorstel aangenomen om 50% van de winst uit te keren aan de aandeelhouders (over 2017 37,5%). Dat komt neer op een dividendbedrag van 159 miljoen euro (2017 € 141 miljoen), zodat er toch meer dividend tot uitkering kwam.

Voor Rijswijk betekent dit dat de raming van € 427.500 met € 45.400 kan worden verhoogd tot € 472.900. In lijn met de wijze van verwerking in voorgaande jaren wordt de laatste uitkering structureel in de meerjarenbegroting geraamd.

Afschaffing hondenbelasting (endogeen, structureel)

Naar aanleiding van een aangenomen amendement bij de begrotingsbehandeling 2019-2022 is besloten dat er voor 2019 geen aanslagen hondenbelasting worden opgelegd. Het gaat om een structureel nadeel van € 138.050 (hondenbelasting € 149.300 minus kwijtschelding € 11.250). Om het nadeel in 2019 te dekken, wordt een beroep gedaan op de bestemmingsreserve parkeren. De kwijtschelding wordt verantwoord onder het product Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid. Zie ook het hoofdstuk Reserves van deze rapportage.

Septembercirculaire (Exogeen/structureel)

De doorrekening van de Septembercirculaire 2019 laat voor de meerjarenbegroting van de gemeente Rijswijk in het lopende jaar 2019 een nadeel zien van bijna € 76.000 en vanaf 2020 nadelen tussen de € 260.000 en € 379.000.

<i>Financiële gevolgen Product</i>	<i>Incidenteel Structureel Algemene dekkingsmiddelen 9500</i>				
	2019	2020	2021	2022	2023
Dividend BNG	45.000	45.000	45.000	45.000	45.000
Afschaffing hondenbelasting	-149.300	-149.300	-149.300	-149.300	-149.300
Onttrekking reserve parkeren	138.050				
Septembercirculaire	-76.000	-260.000	-391.000	-379.000	-379.000

Beleidsmatige ontwikkelingen

OZB niet-woningen

De aanslagen voor OZB niet-woningen zijn in februari 2019 verzonden. Vanwege het feit dat nog niet alle aanslagen zijn verstuurd en er onvoldoende zicht is op de bezwaren kan dit moment geen volledig beeld van de uiteindelijke opbrengsten voor de OZB niet-woningen worden gemaakt. Echter, gelet op de lagere opbrengst in 2018 is de verwachting dat de opbrengst OZB niet-woningen in 2019 lager zal zijn dan geraamd. In de 2e halfjaarrapportage wordt opnieuw over de voortgang van de opbrengsten OZB niet-woningen gerapporteerd en zal, indien nodig, de raming worden bijgesteld.

PARAGRAAF WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

Risico top 5

Om de risico's van de gemeente Rijswijk in kaart te brengen is een risicoprofiel opgesteld. De gemeente probeert zo goed mogelijk de risico's in kaart te brengen. De domeinen/opgaven stellen een risicoprofiel samen m.b.v. het softwareprogramma NARIS®.

In de kern draait NARIS® om het vastleggen en analyseren van risico's, beheersmaatregelen en opgetreden risico's (incidenten). Risico's hebben impact op de activiteiten (processen en projecten) die de organisatie onderneemt om haar doelen te realiseren. Door risico's te koppelen aan projecten, processen en/of doelstellingen ontstaat direct inzicht waarop gestuurd moet worden om grip te houden op de belangrijkste risico's van de organisatie.

P&C-cyclus

De nota weerstandsvormogen en risicomangement schrijft een koppeling van het risicoprofiel m.b.v. NARIS® voor bij de diverse beleidsrapportages zoals programmabegroting, jaarrekening en tussentijdse rapportages.

Wij hebben de risico's aan de hand van het opgestelde risicoprofiel, met behulp van het risicomangement informatiesysteem geactualiseerd. Het risico met betrekking tot de participatiewet is verlaagd van 2 naar 1 miljoen, dit naar laatste inzicht. Gelet op de uitkomsten bij de jaarrekening 2018 en het feit dat het rijk nog niet heeft toegezegd de gemeenten te compenseren voor de overschrijdingen in 2018 is het risico WMO, jeugd, SW en Re-integratie verhoogd naar 2 miljoen. Bij het risico deelname in een gemeenschappelijke regeling wordt de kans dat dit zich voordoet nu ingeschat op 50% (was 30%). Het risico dat bij vertraging in het project herschikking welzijnsaccommodaties dit kan leiden tot extra onderhoudskosten is geschrapt. De onderhoudsbudgetten zijn hiermee in overeenstemming gebracht. Dit heeft geleid tot een aantal wijzigingen binnen de top 5 van de grootste risico's.

In het risicomangement informatiesysteem zijn op dit moment nog 47 risico's opgenomen met een in totaal geraamd risico van € 17.545.000.

De grootste vijf risico's zijn hieronder opgenomen. Het totaal risico van deze vijf risico's bedraagt € 7.050.000.

Risico	Kans	Financieel gevolg	Invloed
WMO. Jeugd. SW en Re-integratie	50%	Max. € 2.000.000	16.99%
Bezuinigingen op de macrobudgetten en veranderingen in het rekenmodel waarmee de macrobudgetten worden berekend, kunnen leiden tot tekorten op de lokale rijkssubsidie. Een dergelijke overheidsmaatregel kan niet worden voorkomen en kan leiden tot tekorten.			
Bouwgrondexploitaties	50%	Max. € 2.000.000	16.88%
Het niet kunnen afdekken van risico's, die kunnen ontstaan door richtlijnen, voorwaarden, eisen van andere overheden en overige derden-partijen kunnen resulteren in financiële tegenvallers.			
Uitkering gemeentefonds	50%	Max. € 1.200.000	10.20%
De hoogte van de nacalculatie aan gemeenten uit het Gemeentefonds is onzeker			
Participatiewet	50%	Max. € 1.000.000	8.43%
Bezuinigingen op de macrobudgetten en veranderingen in het rekenmodel waarmee de macrobudgetten worden berekend, kunnen leiden tot tekorten op de lokale rijkssubsidie. Een dergelijke overheidsmaatregel kan niet worden voorkomen en kan leiden tot tekorten. Het participatiebudget wordt maximaal ingezet voor bevordering van uitstroom uit de uitkering zodat de uitgaven aan uitkeringen zo laag mogelijk blijven en het eventuele tekort zoveel als mogelijk beperkt blijft.			
Deelname in gemeenschappelijke regeling	50%	Max. € 850.000	7.17%
Verplichte bijdragen in exploitatieverliezen en beperkte invloed leiden tot financiële tegenvallers.			

Analyse risicomangement RijswijkBuiten

Afzonderlijk van het gemeentebreed gehanteerd risicomangement systeem is in 2016 door Deloitte Real Estate in samenwerking met Stadkwadraat een risicomangementrapportage uitgebracht over de grondexploitatie RijswijkBuiten. Omdat de werkwijze niet geheel overeenkwam met het gehanteerde systeem zijn de resultaten apart vermeld en zijn deze niet opgenomen in bovenstaand overzicht.

In de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen wordt wel rekening gehouden met de uitkomsten van de risicoanalyse van RijswijkBuiten.

Ten tijde van het opstellen van de 1^e halfjaarrapportage 2019 was de 7^e herziening 2019 van de grondexploitatie Sion -'t Haantje nog niet vastgesteld. In de paragraaf weerstandsvermogen wordt wel al met de voorlopige resultaten rekening gehouden. In de 7^e herziening worden de risico's gewaardeerd op € 8,03 mln. Het geprognosticeerde resultaat bedraagt € 0,66 mln. In de weerstandsparagraaf wordt daarom een aanvullende buffer van € 7,37 mln. opgenomen.

Inmiddels is een actualisatie van de eerder opgestelde risicomanagementrapportage in gang gezet. De uitkomsten hiervan zullen worden besproken in een Sionsgaardebijeenkomst evenals de te nemen maatregelen om de risico's beperken dan wel ruimte te creëren om deze binnen de grondexploitatie op te kunnen vangen.

PARAGRAAF BEDRIJFSVOERING

A0 scanner en vouwmachine (endogeen, structureel)

Voor 2019 is een investeringskrediet toegekend voor de vervanging van de A0 scanner en de vouwmachine. Vanwege het feit dat de Gemeenschappelijke Regeling binnen de Dienstverleningsovereenkomst geen plotters en scanners ondersteunt, worden de investeringskredieten ingetrokken, maar is er een structureel exploitatiebudget van € 10.000 nodig om deze apparaten te leasen.

Licentiekosten subsidiesoftware (endogeen/structureel)

Er wordt subsidiesoftware aangeschaft. De licentiekosten voor de applicatie zijn € 8.000,- per jaar.

Personeelsbegroting

Diverse verschuivingen in de ambtelijke organisatie hebben geleid tot wijzigingen in de programma's. Deze wijzigingen zijn budgettair neutraal en zijn verwerkt in een aparte begrotingswijziging.

<i>Financiële gevolgen</i>	<i>Incidenteel</i>	<i>Structureel</i>			
<i>Product</i>	<i>Bedrijfsvoering 9603</i>				
	2019	2020	2021	2022	2023
A0 scanner en vouwmachine	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
Licentiekosten subsidiesoftware	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000

Doorwerking jaarrekening 2018

Afschrijvingskosten investeringen (endogeen, structureel)

De doorrekening van de afschrijvingskosten vanuit de jaarrekening 2018 bedragen € 1.074.000 voordelig in 2019. In de begroting wordt echter al rekening gehouden met lagere kapitaallasten als gevolg uitstel van investeringen en is een stelpost opgenomen van € 500.000. Per saldo een voordeel van € 574.000. De meerjarige effecten zijn ook in onderstaande tabel opgenomen.

<i>Financiële gevolgen</i>	<i>Incidenteel</i>	<i>Structureel</i>			
<i>Product</i>	<i>Kapitaallasten</i>				
	2019	2020	2021	2022	2023
Kapitaallasten investeringen	1.074.000	187.000	443.000	-137.000	-583.000
Stelpost kapitaallasten	-500.000				

PARAGRAAF FINANCIERING

Rentevoordelen

RijswijkBuiten maakt gebruik van de financiering met de in het verleden afgesloten renteswap (derivaat). Op basis van de grondexploitatieberekening (7e herziening) zal er vanaf 2019, qua omvang, meer gebruik worden gemaakt van deze renteswap. Immers de boekwaarde is hoger dan eerdere berekeningen, zodat er meer financiering is benodigd.

Eerst was sprake van een flink financieringsoverschot in het derivaat (grotere omvang van het derivaat ten opzichte van de boekwaarde (investeringen in RijswijkBuiten). Dit overschot (het niet gebruikte deel van de lening) zou, om deze lening zo efficiënt mogelijk in te zetten, worden gebruikt voor de algemene dienst van de gemeente (ofwel gemeente exclusief RijswijkBuiten) en zou de algemene dienst de rentekosten van dit financieringsoverschot voor haar rekening nemen. Echter met ingang van 2019 lopen de gronduitgiften achter op eerdere berekeningen uit 2018 en heeft RijswijkBuiten meer financieringsmiddelen (renteswap) nodig om de investeringen in RijswijkBuiten te betalen. De algemene dienst van de gemeente behoeft daarom minder gebruik te maken van de renteswap en kan zelf goedkoper lenen. Hierdoor ontstaan rentebaten ten gunste van de exploitatiebegroting van de gemeente.

Voor 2019 wordt rekening gehouden met een voordeel van € 580.000 en 2020 met € 640.000.

Vanaf 1 september 2020 loopt het derivaat af en zal RijswijkBuiten worden gefinancierd met zogenaamde forwardleningen voor dit specifieke project. Voor deze leningen is het rentepercentage per 1 september 2020 met de banken al overeengekomen. Aanvullende middellange leningen zullen moeten worden afgesloten om de totale boekwaarde (investeringen in RijswijkBuiten) te kunnen financieren.

Overige financieringen

Voor de 2^e halfjaarrapportage en begroting 2020 wordt de totale financieringsbehoefte voor de middellange en lange termijn opnieuw in kaart gebracht. Een en ander is afhankelijk van de voorgenomen investeringen voor de komende jaren. Voor de belangrijkste investeringen is al rekening gehouden met de rentekosten in de exploitatierekening. Deze rentekosten zullen worden gebruikt om de aan te trekken nieuwe financieringsmiddelen te kunnen betalen.

<i>Financiële gevolgen</i>	<i>Incidenteel</i>	<i>Structureel</i>			
<i>Product</i>	<i>Kapitaallasten</i>				
	2019	2020	2021	2022	2023
Rentevoordelen	580.000	640.000			

ONTWIKKELING INVESTERINGSKREDIETEN 2019

Aanschaf subsidiesoftware

De aanleiding voor de aanschaf van software voor het verstrekken van subsidies is drieledig. Als eerste is dat de verbetering van de dienstverlening. Door het proces te automatiseren wordt gelijk het digitaliseren van het proces van subsidieverstrekking (van aanvraag tot beschikking) opgepakt. Als tweede zijn dat de adviezen van de accountant in de managementletter 2018, waarin hij adviseert de coördinatie van het subsidieproces bij één persoon te beleggen, een checklist te gebruiken bij de afhandeling van aanvragen en de verordening te actualiseren. Als derde is dat de optimalisatie van het proces van mantelzorg toekenning. Het gaat hierbij om ruim 1.200 jaarlijkse betalingen van € 80. De afwikkeling hiervan wordt vanaf 2019 van Welzijn Rijswijk naar de gemeentelijke organisatie gehaald.

De aanschaf van de software, het maken van de koppelingen met de verschillende systemen en de realisatie zijn begroot op € 63.000. De investering kan worden afgeschreven over een periode van 5 jaar. Dit betekent circa € 12.000 afschrijvingslasten. De licentiekosten voor de applicatie bedragen € 8.000. In totaal € 20.000. Deze lasten worden opgevangen binnen de begroting. De raad wordt voorgesteld een krediet beschikbaar te stellen van € 63.000.

Rotonde Diepenhorstlaan + groen assenkruis

Aanvankelijk was voor de aanleg van de rotonde een bedrag opgenomen van € 1.269.000. Uit een tweede meer gedetailleerde raming blijkt nu dat dit bedrag onvoldoende is. Voor een deel komt dit doordat sinds 2016 de aanlegkosten aanzienlijk zijn gestegen. Een andere oorzaak is de verwachting dat het kostenaandeel voor de verkeersmaatregelen/omleidingen tijdens de aanleg hoger zullen uitpakken. In de nieuwe raming wordt uitgegaan van een investering van € 1.692.000 inclusief VATkosten. De inkomsten van de subsidie op basis van 50% bijdrage zijn mee gestegen. Aan de inkomstenkant stond € 630.000 begroot en dit wordt nu € 846.000. De benodigde gemeentelijke bijdrage wordt eveneens € 846.000. De raad wordt voorgesteld om het extra benodigde krediet van € 216.000 beschikbaar te stellen. De raad wordt daarnaast voorgesteld een aanvullend krediet van € 207.000 beschikbaar te stellen onder gelijktijdige verlaging van het krediet Rotondes 2019 (zie hieronder). Buiten de aanleg voor de rotonde blijft de € 600.000 voor de verfraaiing en vergroening van de assen apart gereserveerd.

Rotondes 2019

In 2016 is onderzoek gedaan naar de (on)mogelijkheden om van de 40 met verkeerslichten geregelde kruispunten in Rijswijk rotondes te maken. Dat leverde 3 nader uit te werken, potentiële locaties op. In 2018 heeft uitwerking plaatsgevonden en is de uitkomst dat geen van de 3 onderzochte locaties haalbaar is (geen van allen leveren een positieve bijdrage aan doorstroming, verkeersveiligheid, CO2 reductie en oversteekbaarheid, als ook bleek dat de ruimtelijke inpassing niet haalbaar is). Dit betekent dat de investering voorzien voor 2019, alsmede de reserveringen van 2020 en 2021 geen opvolging krijgen. Het beschikbaar gestelde krediet van 2019 wordt ten dele aangewend voor de dekking van de geraamde meerkosten van de rotonde Diepenhorstlaan. De raad wordt voorgesteld het restant van dit krediet van € 293.000 in te trekken. De in het investeringsplan geraamde bedragen van € 500.000 voor zowel 2020 en 2021 komen te vervallen.

Infrastructuur Prinses Beatrixlaan

Zoals aangegeven bij de besluitvorming op 8 januari 2019 geeft de voorjaarsnota de financiële uitwerking van het Bestuursakkoord Prinses Beatrixlaan. De in het akkoord opgenomen kostenverdeling is (afgerond) als volgt: Rijswijk € 13,1 mln, MRDH € 4,9 mln, I&W € 4,5 mln. Hierbij wordt opgemerkt dat inmiddels door het Rijk is aangegeven dat zij geen financiële bijdrage levert aan het Bovengronds Verstedelijkingsontwerp Beatrixlaan (BvB). In het bestuursakkoord is opgenomen dat indien het Rijk de gevraagde bijdrage niet levert partijen opnieuw met elkaar in overleg treden. Inmiddels vindt er overleg plaats.

Voor de planuitwerkingsfase en het onderzoek naar flankerende maatregelen is een voorbereidingskrediet nodig van € 400.000. De raad wordt voorgesteld om dit bedrag beschikbaar te stellen. Randvoorwaarde voor inzet van het voorbereidingskrediet is de bijdrage van andere partners. Er zal dus een oplossing moeten worden gevonden voor het feit dat het Rijk de gevraagde bijdrage niet levert.

Investeringsplan

De afspraken in het Bestuursakkoord zijn erop gericht om in 2021 te starten met de realisatie van het BVB. Voorgesteld wordt om in het Investeringsplan de overeengekomen bedragen bij het Bestuursakkoord, als volgt op te nemen.

Bedragen in miljoenen €

	2019	2020	2021	2022
Planvorming en onderzoek flankerende maatregelen	0,4			
Realisatie BVB			11,1	11,0
Bijdragen partners				9,4
Netto investering	0,4		11,1	1,6

De netto investering voor de gemeente komt hiermee in totaal op € 13,1 mln. Hiervoor geldt dezelfde randvoorwaarde als hierboven bij het voorbereidingskrediet opgenomen.

Uitgangspunt is dat de kapitaallasten, bij een investering van € 13,1 mln, in totaal € 525.000 na realisatie van het BVB, gedekt worden vanuit de algemene middelen. In de planuitwerkingsfase worden ook alternatieve dekkingsmogelijkheden onderzocht. Mogelijke andere bronnen voor dekking zijn:

- afstemming uitvoering beheerplannen;
- ontwikkelopbrengsten ontwikkelstrook;
- toename Algemene uitkering Gemeentefonds door toename van het aantal woningen.

IKC Montessori Parkrijk

Nieuwe overheidsgebouwen waarvoor het aanvragen van de omgevingsvergunning vanaf 1 januari 2019 plaatsvindt, moeten voldoen aan de BENG-eisen. Dit staat voor Bijna Energie Neutraal Gebouw. Tot die tijd is de minder strenge EPC-normering van toepassing. Voor alle niet-overheidsgebouwen is dit vanaf 1 januari 2020 (de overheid vervult namelijk een voorbeeldrol). Onderwijsinstellingen vallen niet onder definitie van een overheidsgebouw.

Voor de nieuwbouw van IKC Montessori Parkrijk is de verwachting dat de omgevingsvergunning voor IKC Montessori nog dit jaar kan worden aangevraagd waarmee kan worden volstaan met de van toepassing zijnde EPC-norm. Om nu al te voldoen aan de vanaf 1 januari 2020 geldende BENG-norm is een extra investering nodig van € 30.250 met name voor het uitbreiden van de PV installatie (zonnepanelen).

Voorgesteld wordt om vooruitlopend op de nieuwe regelgeving het gebouw te laten voldoen aan de BENG-norm en het investeringskrediet te verhogen met € 30.250.

Vervangen scanner, vlotter en vouwmaschine

Voorgesteld wordt om de investeringskredieten van ieder € 20.000 te laten vervallen en om te zetten naar een exploitatiebudget van in totaal € 10.000 per jaar. De reden van de omzetting is dat de Gemeenschappelijke Regeling binnen de huidige Dienstverleningsovereenkomst geen plotters/scanners ondersteunt. De raad wordt voorgesteld genoemde kredieten in te trekken.

Aanschaf scanauto en bijbehoren Parkeerhandhaving

Na drie maanden inzet van de scanauto worden de eerste resultaten zichtbaar. Naast efficiëntere handhaving (en de bijbehorende naheffingen) zien we ook een verbetering van de betalingsbereidheid en daarmee het oplopen van de bijbehorende opbrengsten. Deze aanloopperiode maken we gebruik van gehuurd materiaal. Voorzien wordt dat we in de loop van dit jaar tot eigen aanschaf van auto, techniek en software zullen over gaan (€ 160.000,-; verwachte afschrijving 4 jaar).

De dekking voor deze investering wordt gevonden in de verhoogde parkeerinkomsten (betaald parkeren + naheffingen) die worden gestort in de bestemmingsreserve Parkeren. De hoogte van de reserve is in ieder geval toereikend om de kapitaallasten uit deze investering, die ontstaan vanaf 2020 voor 4 jaar te kunnen onttrekken. De raad wordt voorgesteld een krediet van € 160.000 beschikbaar te stellen.

Opwaarderen kleine kansrijke plekken

Er zijn veel kleine plekken in de openbare ruimte van Rijswijk met achterstallig onderhoud of waarbij onderhoud niet meer leidt tot een kwaliteitsverbetering. Het gaat om pleintjes, plantsoenen en speel- ontmoetingsplekken. Dit zijn plekken die met een kleinschalige ingreep en een beperkt budget een nieuwe impuls kunnen krijgen. Sommige locaties lenen zich daarbij voor een actieve inbreng van omwonenden. Voorbeelden zijn het verfraaien van transformatorstations, vergroening van de openbare ruimte en het creëren van nieuwe verblijfsplekken. Het gaat om ingrepen die in een korte tijd eenvoudig te realiseren zijn. Met de begroting 2019 is geen budget aangevraagd, terwijl dit voorgaande jaren wel is gebeurd. Om deze reden wordt voor 2019 alsnog een krediet van € 150.000,- gevraagd. De Intentie is om bij de begroting 2020 structureel budget voor de kansrijke plekken aan te vragen. De raad wordt voorgesteld om het krediet voor Opwaarderen kleine kansrijke plekken te verhogen met € 150.000,-

Opwaarderen Karel Doormanlaan

Vanuit het krediet voor aanpak overlast bomen wordt een bedrag van € 120.000,- overgeheveld naar het krediet Opwaarderen Karel Doormanlaan. Daarnaast wordt vanuit het krediet Vervanging vrijvervalriolen 2019 € 580.000,- overgeheveld naar het krediet Opwaarderen Karel Doormanlaan. De raad wordt voorgesteld om deze wijzigingen vast te stellen.

Fietsstraat Delftweg

Op de Delftweg is er een riool extra vervangen in het project fietsstraat Delftweg. Hiervoor moet €110.000 worden overgemaakt van Vervanging vrijvervalriolen 2019 naar Fietsstraat Delftweg. De raad wordt voorgesteld deze wijziging vast te stellen.

Fietsroute Romeinse route (S.W. Churchillaan)

Vanuit het krediet Herstel Asfaltwegen 2019 moet administratief, conform plan, nog een bedrag van € 225.000,- overgeheveld worden naar het investeringskrediet voor de Fietsroute Romeinse route (S.W. Churchillaan). De raad wordt voorgesteld deze wijziging vast te stellen.

Vervangen verkeerslichteninstallaties 2019 (40 jaar)

Bij het vervangen van de Verkeersregelinstallatie bij de Shell en Kentucky Fried Chicken wordt de voetgangersoversteek aangepast. De bijdrage van € 60.000 van deze twee partijen moet worden toegevoegd aan het budget vervanging verkeersinstallaties. De raad wordt voorgesteld om de bijdrage van € 60.000,- toe te voegen aan het krediet Vervangen verkeerslichteninstallaties 2019 (40 jaar)

Vervolg nieuwe inzamelen

Het programma is gestart met twee startwijken. We staan nu aan de vooravond om het nieuwe inzamelen in de andere wijken te gaan invoeren. De kosten voor het invoeren van nieuwe inzamelen zijn gemiddeld €150.000,- per buurt. Hieronder vallen zaken als het verleggen van kabels en leidingen, het compenseren van schaarse parkeerplekken, de aanschaf en aanleg van de inzamelmiddelen en de communicatie naar de inwoners. We gaan uit van een tempo van 2 buurten per jaar, dit komt dit neer op een investering van €300.000,- per jaar. De raad wordt voorgesteld om een jaarlijks krediet van € 300.000,- beschikbaar te stellen.

Vorbereidingskrediet Lindelaan

De lindelaan is een laan van circa 1 kilometer. Onder de weg ligt een sterk verouderd en beschadigd rioolstelsel. Deze moet in zijn geheel vervangen worden. Tegelijkertijd is er behoefte aan verkeerstechnische en ontwerp aanpassingen. Dit kan daarom een groot project worden van enkele miljoenen. We stellen voor om eerst een voorbereidingskrediet beschikbaar te stellen van €200.000. Dit krediet is nodig om een haalbaarheidsstudie uit te voeren en alle noodzakelijke onderzoeken te doen om de scope van het project te bepalen. De voorbereidingsfase sluit af met een projectplan. Dit projectplan is de basis voor de definitieve budgetaanvraag. De raad wordt voorgesteld om een voorbereidingskrediet van € 200.000,- beschikbaar te stellen.

Herstel Asfaltwegen

Tegenwoordig is het standaard om regulier onderhoud te combineren met integrale projecten. Dit leidt tot betere kwaliteit, minder overlast voor bewoners en synergievoordelen. In de afgelopen jaren is een groot aantal integrale projecten opgestart waarbij dit is gebeurd. Dit soort onderhoud leidt op de lange termijn tot lagere kosten voor regulier onderhoud. Vanwege het aantal grote projecten is het beslag op deze post groter geweest dan verwacht, waardoor er voor het lopende onderhoudsprogramma minder geld beschikbaar bleef. Hierdoor dreigt er een achterstand in het regulier onderhoud te ontstaan. Dit en een tegenvaller binnen het werk op de Acacialaan maakt dat we nu voorstellen om voor het regulier onderhoud eenmalig een aanvullend budget beschikbaar te stellen. De raad wordt voorgesteld om het krediet voor herstel van asfaltwegen te verhogen met € 500.000.

Groen (endogeen, incidenteel)

In het project Generaal Spoorlaan zijn bomen gekapt vanwege gasleidingen die vervangen moest worden. Afsproken is dat deze bomen met andersoortig groen gecompenseerd worden binnen het project. Hiertoe doen wij een beroep de bestemmingsreserve Groen. Het gaat om bedrag van € 100.000. Hiervoor wordt 12.000m² groen ingezaaid en 50 nieuwe bomen aangeplant in de Generaal Spoorlaan. De raad wordt voorgesteld om een krediet van € 100.000,- beschikbaar te stellen.

Beleidsmatige ontwikkelingen investeringskredieten

Bovengrondse herinrichting fiets- en voetgangerstunnel Haagweg-Herenstraat

April 2019 is gestart met onderzoek waarbij het draagvlak wordt getoetst voor het uit gebruik nemen van de tunnel. Tevens, in nauw overleg met winkeliers-en bewonersverenigingen, onderzoeken van kansen voor bovengrondse herinrichting vrijkomende openbare ruimte. Naar verwachting leidt dit, voorjaar 2020, tot een aanvraag investeringskrediet. Hoogte investering: PM (volgt uit het onderzoek).

Fietsstraat Van Rijnweg (fase 2)

In de tekst van het Programma is opgenomen dat er onderzoek plaats zal vinden. Fase 2 van de fietsstraat is de reconstructie van de van Rijnweg naar fietsstraat tussen de aangelegde fietsstraat in Rijswijk Buiten en het viaduct over de A4 aansluitend aan de Van Der Kooijweg. De van Rijnweg is onderdeel van het hoofd fietsroutenetwerk van de gemeente Rijswijk. Na aanleg van fase 2 (fietsstraat) ontstaat een eenduidig beeld van de gehele van Rijnweg waar de auto te gast is en de fietsveiligheid wordt vergroot. In 2019 vindt onderzoek en overleg met omwonenden plaats en wordt een Voorlopig Ontwerp gemaakt. Vooralsnog is dit een *voornemen* tot reconstructie. In het Investeringsplan is dit onderdeel niet opgenomen, noch is er een krediet gereserveerd voor realisatie na 2019. Hoogte investering: PM (volgt uit het onderzoek)

Fietsroute Romeinse route (fase 1)

Aanlegkosten voor fase 1 zullen hoger uitvallen dan aanvankelijk was voorzien. Enerzijds als gevolg van een noodzakelijke scopewijziging van het wegprofiel van de Acacialaan (asfaltonderhoud, zie ook Herstel Asfaltwegen) en anderzijds door de aanzienlijk hogere kosten voor verkeersmaatregelen tijdens de uitvoering. Het project zal na de bouwvak afgerond zijn. Daarna zijn de kosten definitief te bepalen. Vooruitlopend op de definitieve afrekening, wordt onder de kop Herstel Asfaltwegen een aanvullend krediet aangevraagd voor het gedeelte Acacialaan (zie Herstel Asfaltwegen). In de tweede halfjaarrapportage volgt een voorstel voor de dekking van de definitieve afrekening.

ICT aanpassingen ivm omgevingswet

We onderzoeken of het huidige 'vergunningenpakket' Squit kan worden aangesloten op het DSO (en wat dat eventueel aan aanpassingen vraagt), of dat we moeten overgaan tot de aanschaf van een ander pakket. Voor de kosten van ICT aanpassingen vanwege de Omgevingswet is in de investeringsbegroting een bedrag opgenomen door Informatie. De vraag is of dat toereikend zal zijn, wat nu nog niet is aan te geven.

Herstellen (duiker)bruggen

Een van de toegangsbruggen in het Rijswijkse bos is aan vervanging toe. Het gaat om een bijzondere brug nabij de nieuwe stadhuislocatie. De brug moet bestand zijn tegen een zware belastingen in verband met onderhoud in het park en mogelijke evenementen op het terrein. De kosten van een dergelijk project zijn al snel € 200.000. Dit valt buiten het reguliere onderhoudskader.

We gaan eerst een programma van eisen opstellen en een haalbaarheidsstudie doen. Indien noodzakelijk komen wij in de 2e halfjaarrapportage met een budgetvoorstel.

Riolering

Het rioleringsprogramma loopt op stoom. Een aantal grote projecten is afgerond. We hebben de balans opgemaakt. Er zijn meevallers van enkele tonnen (bijvoorbeeld relining Ministerbuurt). Hierbij moet gedacht worden aan aanbestedingsvoordelen. Daarnaast zijn er ook tegenvallers (zoals bij project Rembrandt kwartier). We zien op de hele lijn dat de verkeersmaatregelen duurder uitvallen. Per saldo is de verwachting dat we binnen het programmabudget uitkomen.

RESERVES

Instellen bestemmingsreserve Prinses Beatrixlaan (endogeen, pm)

Zoals aangegeven in het raadsvoorstel Bestuursakkoord Prinses Beatrixlaan wordt een bestemmingsreserve ingesteld voor de variant Ondertunneling Beatrixlaan. Dit als onderdeel van de invulling van de raadsmotie "Beatrixlaan". Over de wijze waarop deze reserve wordt gevoed, worden in een later stadium van het proces voorstellen gedaan.

De raad wordt voorgesteld de reserve "Ondertunneling Beatrixlaan" in te stellen

Parkeerhandhaving (endogeen, incidenteel)

Half januari is de scanauto in gebruik genomen. De inzet van een scanauto, ten behoeve van de controle op het fiscaal parkeren, is onderdeel van de uitbreiding van handhaving in het openbaar gebied. Daartoe is ook uitbreiding van het exploitatiebudget 2019 goedgekeurd door de raad. De auto, en bijhorende techniek, maakt bovendien een efficiëntere inzet mogelijk. We zijn gestart met een aanlooperperiode van ca. zes maanden. In deze aanlooperperiode doen we ervaring op om daarna met een definitieve inzet te komen. In de aanlooperperiode werken we ook met een gehuurde auto, gehuurde techniek, tijdelijke softwarecontracten en uitzendkrachten. Deze kosten ter grootte van € 180.000 worden gedekt door een onttrekking uit de ingestelde bestemmingsreserve Parkeren. Deze reserve wordt gevoed uit de gerealiseerde meeropbrengsten (naheffingen).

De raad wordt voorgesteld om een onttrekking uit de bestemmingsreserve Parkeren van € 180.000,- vast te stellen.

Afschaffing hondenbelasting (endogeen, structureel)

Naar aanleiding van een aangenomen amendement bij de begrotingsbehandeling 2019-2022 is besloten dat er voor 2019 geen aanslagen hondenbelasting worden opgelegd. Het gaat om een structureel nadeel van € 138.050 (hondenbelasting € 149.300 minus kwijtschelding € 11.250). Om het nadeel in 2019 te dekken, wordt een beroep gedaan op de bestemmingsreserve parkeren. De kwijtschelding wordt verantwoord onder het product Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid.

<i>Financiële gevolgen</i>	<i>Incidenteel</i>	<i>Structureel</i>			
<i>Product</i>	<i>Reserves en voorzieningen</i>				
	2019	2020	2021	2022	2023
Reserve Parkeren onttrekking	180.000				
Reserve Parkeren onttrekking	138.050				
Reserve Parkeren storting		-155.000	-155.000	-155.000	-155.000
Reserve Prinses Beatrixlaan	PM				

KADERNOTA 2020

Inleiding

De kadernota markeert de jaarlijkse start van de gemeentelijke sturingscyclus. Bij de kadernota stelt u de kaders vast waarbinnen de begroting voor het nieuwe jaar moet worden uitgewerkt.

In de kadernota wordt de meerjarenbegroting geactualiseerd: de invloed van de loon- en prijsontwikkeling, ontwikkelingen in de inkomsten en onontkoombare knelpunten worden in kaart gebracht. De kadernota bepaalt het beginsaldo van de begroting 2020 en geeft de ruimte weer waar binnen de uitvoering van het collegeprogramma moet plaatsvinden. Het reeds ingezette beleid blijft bestendig, maar er wordt nu geen nieuw beleid gevoerd. Zo wordt (beleids-)ruimte gelaten aan het nieuwe college.

Net als voorgaande twee jaren worden de raadsfracties uitgenodigd hun inbreng voor de begroting mee te geven. De resultaten van het kaderdebat worden meegenomen bij het opstellen van de van de meerjarenbegroting 2020-2023.

Begrotingsrichtlijnen

Prijsstijging

De indexering wordt gebaseerd op het Nationale consumentenprijsindex (cpi) zoals opgenomen in het Centraal Economisch Plan (CEP) van het Centraal Planbureau dat elk jaar in maart wordt gepubliceerd. De indexcijfer voor 2020 wordt ingeschat op 2,4%.

Subsidies aan derden

De subsidies worden jaarlijks geïndexeerd overeenkomstig de stijging of daling van het Consumenten Prijs Indexcijfer, gepubliceerd door het Centraal Bureau voor de Statistiek. De basis voor de indexatie is het voorafgaande jaar ten opzichte van het jaar waarin de raming van de subsidie plaatsvindt. De stijging over 2018 bedroeg 1,7%.

Kostenstijgingen gemeenschappelijke regelingen

In de colleges van alle Haaglandengemeenten is afgesproken dat voorafgaande aan een nieuwe begrotingscyclus gezamenlijke afspraken worden gemaakt over de financiële kaderstelling voor gemeenschappelijke regelingen (GR). Er is gezamenlijk een kaderbrief vastgesteld en verstuurd naar de verschillende GR'en.

De gemeentelijke bijdrage voor 2020 vermeerderd ten opzichte van het basisjaar 2019 met:

- 3,9% voor de loonkosten volgens de index prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers (bijlage 8 kerngegevens collectieve sector). Dit cijfer is een inschatting voor het jaar 2020 (2,9%) en een verrekening van de inschatting 2018 en 2019 (beide 0,5%) en
- 3,6% voor de materiële kosten volgens de nationale consumentenprijsindex (CPI), (bijlage 6, prijzen en lonen, 2003-2019). Dit cijfer is een inschatting voor het jaar 2020 (2,4%) en een verrekening van de inschatting 2018 (0,2%) en 2019 (1,0%).

Belasting(tarieven)

In het coalitieakkoord is aangegeven dat de onroerendzaakbelastingen jaarlijks worden aangepast aan de inflatie. We verlagen als de kostenstijging op gemeentelijke diensten meevalt. We verhogen alleen als laatste middel, als dit noodzakelijk is voor de financiering van onvoorziene tekorten bijvoorbeeld bij de decentralisatie-uitkeringen in het sociaal domein of op de grondexploitatie. Ook hierbij wordt het Nationale consumentenprijsindex (cpi) aangehouden en wordt uitgegaan van 2,4%. Het achterwege laten van de inflatiecorrectie voor de OZB bedraagt circa € 282.000 bij een indexering van 2,4%. Bij de begrotingsbehandeling in november zullen wij een voorstel doen over de hoogte van de OZB en de overige lokale lasten.

De opbrengsten uit afvalstoffenheffing en brede rioolheffing worden afzonderlijk bepaald en vastgesteld.

Loonontwikkeling gemeente

De CAO voor gemeenteambtenaren loopt tot en met 31 december 2018. Per 1 mei 2019 is er nog steeds geen akkoord gesloten. Door in de begroting eenzelfde inflatiepercentage te hanteren als waarmee de gemeentefondsbeheerders rekening houden, blijven de lasten van de gemeente én de baten vanuit het gemeentefonds in evenwicht.

Huren

Over het algemeen zijn de huren gekoppeld aan het consumenten prijsindexcijfer (jaargemiddelde 2018 t.o.v. het jaargemiddelde 2017) en kan 1,7% worden aangehouden.

Ten aanzien van de huuraanpassing van het gemeentelijk woningbezit heeft het college besloten:

- de huren van de woningen uit het gemeentelijk woningbezit per 1 juli 2019 te verhogen met 4,1% / 5,6% (inkomensafhankelijk)
- de huren van de woonwagens en woonwagenstandplaatsen per 1 juli 2019 te verhogen met 3,1%

Budgettair neutrale verwerking van de genoemde begrotingsuitgangspunten

De hogere inkomsten uit huren, belastingen en inflatieontwikkeling algemene uitkering zijn ter dekking van de prijsstijgingen van de materiele uitgaven (inclusief verbonden partijen), subsidieverstrekingen en de loonontwikkeling. Er wordt uitgegaan van een budgettair neutrale verwerking.

Vervolproces

De jaarschijf 2018 is afgesloten met een fors verlies. De belangrijkste oorzaken van de financiële tegenvallers zijn de oplopende tekorten bij de jeugdhulp en de teruglopende inkomsten vanuit het Rijk, de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Om het begrotingsevenwicht voor 2019 te herstellen is er opdracht gegeven om ombuigingsvoorstellen op te stellen. Deze voorstellen worden eveneens in een raadsinformatiebrief aan u voorgelegd, zodat deze betrokken kunnen worden bij de bespreking van de 1e halfjaarrapportage in de raad op 9 juli.

De kadernota bepaalt het beginsaldo van de begroting 2020 en geeft de ruimte weer waarbinnen de uitvoering van het collegeprogramma moet plaatsvinden. In de kadernota is een aantal aanvullende spelregels opgenomen, zodat we bij de begrotingsbehandeling een samenhangend pakket van maatregelen kunnen voorleggen en een reële en structureel sluitende meerjarenbegroting.

Deze regels hebben wij als volgt gedefinieerd:

1. Nieuw beleid dat is aangenomen wordt vooralsnog als 'incidenteel' in 2019 opgenomen. Of er voor dit beleid structureel middelen worden ingezet, dient onderdeel te zijn van een integrale heroverweging;
2. Dit geldt ook voor de budgettair neutrale en 'noodzakelijke' claims;
3. We toetsen het actualiteits- en realiteitsgehalte van de investeringsagenda;
4. We treffen maatregelen met als doel om de grondexploitatie weer in evenwicht te brengen;
5. We onderzoeken beheersmaatregelen binnen het Sociaal Domein;
6. We brengen de onderuitputting van alle programma's over de afgelopen jaren in beeld;
7. We hanteren het uitgangspunt 'nieuw beleid voor oud beleid';
8. We richten ons op de zaken waar we invloed op hebben;
9. We blijven inzetten op het versterken van de financiële functie.

FINANCIËEL OVERZICHT

+ = voordelig							
- = nadelig							
Omschrijving	2019 Saldo	2020 Saldo	2021 Saldo	2022 Saldo	2023 Saldo	Exogeen	Endogeen
Beginstand meerjarenbegroting 2019-2022	6.810	236.340	2.058.790	2.988.730	2.988.730		
Begrotingswijzigingen							
Beginstand voor de voorjaarsnota	6.810	236.340	2.058.790	2.988.730	2.988.730		
Mutaties voorjaarsnota:							
<u>Programmaontwikkelingen</u>	-3.632.750	-48.710	-197.640	-664.340	-578.910		
<i>Programma Algemeen Bestuur en Organisatie</i>							
Rekenkamerfunctie	-16.330	-26.330	-26.330	-26.330	-26.330		X
Pensioen gewezen wethouders, storting in de voorziening	-217.000	-167.000	-117.000	-67.000	-17.000	X	
Wachtgeld gewezen wethouders, storting in de voorziening	-256.000					X	
Extra lasten college	-69.000	-98.000	-98.000	-49.000			X
Lobbystrategie	-18.000						X
<i>Programma Openbare orde en veiligheid</i>							
Handhaving zomeractiviteiten en intensivering oudejaarsinzet	-45.000	-45.000	-45.000	-45.000	-45.000		X
Buurtpreventieteams	-10.000						X
Veiligheidshuis, nieuwe doelgroep	-11.060	-11.060	-11.060	-11.060	-11.060		X
Ondermijning	-95.000						X
Ondermijning, rijksbijdrage	55.000						X
Cybercrime	-4.000						X
Wijkveiligheid	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000		X
Bemiddeling & mediation	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000		X
2-jaarlijks buurtonderzoek sociale veiligheid		-50.000		-50.000			X
Regionaal Informatie en Expertise Centrum	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000		X
<i>Programma Verkeer en vervoer</i>							
Instellen reserve Ondertunneling Beatrixlaan							X
Scanauto aanlooperperiode	-180.000						X
Commissiekosten	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000		X
Inhuur personeel	-100.000						X
Kosten handhaving	-17.700	-17.700	-17.700	-17.700	-17.700		X
Externe adviezen	-55.000						X
Inkomsten belparkeren	140.000	140.000	140.000	140.000	140.000		X
Inkomsten handhaving	72.700	72.700	72.700	72.700	72.700		X
Storting in parkeerreserve	180.000	-155.000	-155.000	-155.000	-155.000		X
Schade jaarwisseling	-32.060						X
Extra opruimwerkzaamheden ivm zomerwerkzaamheden	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000		X
Technisch onderzoek en advies fietsbrug De Oversteek	-80.000					X	

<i>Programma Economie en werken</i>							
Dividend Eneco en Stedin	400.000	350.000				X	
Economische aangelegenheden, dekking rekenkamerfunctie	10.000						X
Bijdrage oprichting Open Innovatie Centrum Well Technology	-50.000						X
<i>Programma Onderwijs</i>							
Integraal huisvestingsplan	-30.000					X	
Vergoeding klokuren gymnastiek De Akker, 2017 en 2018	-10.480					X	
<i>Programma Sport, Cultuur en recreatie</i>							
Sportcomplex burgemeester Elsenlaan				-325.000	-325.000		X
Verschuiven werkbudget cultuurmakelaar	-50.000						X
Verhuizing archeologie	-20.000						X
Bunkercomplex Park Overvoorde onderhoud	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000		X
Bunkercomplex Park Overvoorde energie	-21.000	-21.000	-21.000	-21.000	-21.000		X
Bunkercomplex Park Overvoorde keuring van installaties en bouwkundig onderzoek	-17.500						X
Indexering exploitatievergoeding De Schilp	-13.770	-13.770	-13.770	-13.770	-13.770	X	
<i>Programma Sociaal Domein</i>							
BUIG uitgaven	-2.185.790	-2.185.790	-2.185.790	-2.185.790	-2.185.790	X	
BUIG ontvangsten	2.185.790	2.185.790	2.185.790	2.185.790	2.185.790	X	
Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid	-43.000						X
Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid	-147.000					X	
Energieaudits gemeentelijk vastgoed	-50.000					X	
WMO uitgaven	-500.000					X	
Jeugd uitgaven	-1.600.000					X	
GR GGD	-22.000	-22.000	-22.000	-22.000	-22.000		X
Veilig Thuis	-46.000	-46.000	-46.000	-46.000	-46.000		X
Afschaffen hondenbelasting kwijtschelding	11.250	11.250	11.250	11.250	11.250		X
Uitvoeringsagenda sport en gezondheid	-70.000						X
<i>Programma Wonen en Leven</i>							
Anterieure overeenkomsten (HBG, Sijthoff en Benedictus) uitgaven	-265.000						X
Anterieure overeenkomsten (HBG, Sijthoff en Benedictus) ontvangsten	265.000						X
Grondexploitaties locatie Benedictuskerk, ontsluitingsweg	22.000						X
Grondexploitaties locatie Benedictuskerk, ontsluitingsweg	-22.000						X
Verwijdering woonwagens De Strijp en herinrichting	-20.000					X	
Groencompensatie Generaal Spoorlaan							X
Onttrekking reserve groen							X
Afvalinzameling en verwerking Avalex		-338.800	-338.800	-338.800	-338.800	X	
Verwerking in tarieven		338.800	338.800	338.800	338.800	X	
Inzameling grofvuil		-70.000	-70.000	-70.000	-70.000		X
Verwerking in tarieven		70.000	70.000	70.000	70.000		X
Afvalinzameling en verwerking Avalex	-338.800					X	
Inzameling grofvuil	-35.000						X
Personele lasten voor de (flexibele) formatie voor de beoordeling van bouwaanvragen	-83.000						X
Wijkgericht werken	-25.000						X
Huis van de stad		-37.500					X
Verlenging huur AZC		190.700	254.270	63.570			X

<u>Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien</u>							
Dividend BNG	45.000	45.000	45.000	45.000	45.000	X	
Afschaffen hondenbelasting	-149.300	-149.300	-149.300	-149.300	-149.300		X
Hondenbelasting, onttrekking aan parkeerreserve	138.050						X
Septembercirculaire	-76.000	-260.000	-391.000	-379.000	-379.000	X	
<u>Bedrijfsvoering</u>							
Investeringskredieten A0 scanner en vouwmaschine omzetten in exploitatiebudgetten	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000		X
<u>Concerncontrol</u>							
Subsidiesoftware, licentiekosten	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000		X
<u>Doorwerking jaarrekening 2018</u>							
Afschrijvingslasten	574.000	187.000	443.000	-137.000	-583.000		X
<u>Paragraaf financiering</u>	580.000	640.000				X	
Totaal voorjaarsnota 2019	-2.539.000	395.990	-267.940	-1.302.640	-1.663.210		
waarvan structureel:	117.790	-697.210	-572.210	-1.316.210	-1.713.210		
- exogeen	-261.770	-395.770	-476.770	-414.770	-364.770		
- endogeen	379.560	-301.440	-95.440	-901.440	-1.348.440		
waarvan incidenteel:	-2.656.790	1.143.200	254.270	63.570	-		
- exogeen	-2.052.280	990.000	-	-	-		
- endogeen	-604.510	153.200	254.270	63.570	-		
Totaalstand na voorjaarsnota 2019	-2.532.190	632.330	1.790.850	1.686.090	1.325.520		
Totaal Kadernota 2020	0	0	0	0	0		
Totaalstand na voorjaarsnota 2019 en kadernota 2020	-2.532.190	632.330	1.790.850	1.686.090	1.325.520		